

Hind 23 krooni

HEA LAPS

JA TEMA SÕBRAD JA SUGULASED

Postritel:

Gerli Padar

Cramp

**Onu Aleks
notsuaastast**

Juttu

**Tiia Toometi,
Ilmar Trulli,
Gerli Padariga**

**Skautide
suur
tähtpäev**

**Kogu tõde
puukoristajast**

**Emmaste
vahvad
mängud**

**Küünlakuu
küünlad**

<http://kommikas.kolev.ee/healaps/>

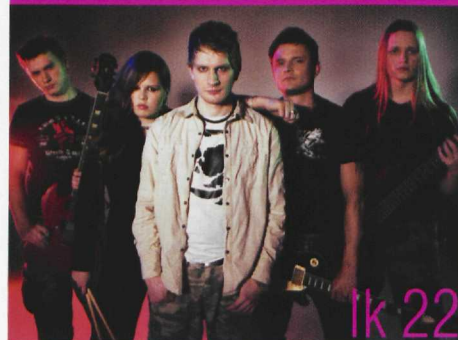

HEAD SÕBRAPÄEVA KÕIGILE SÕPRADELE JA SUGULASTELE!

* * *

Sõbrapäeval, ole hea,
Õigeid sõpru meeles peal
Blonde, punapäid, brünette,
Raule, Siime või Anette.
Armsaid kinke neile tee.
Pärast kallista neid veel!
Ära neile haiget tee,
Ega eputa nende ees,
Vaid olgu sõbralik su meel!

Tiina Luht ja Enely Ausin
Viluste Põhikoolist

Kaaneplilt: Liis Teller Taebla Gümnaasiumist

- 3 Kaarel-Paulus Kaeramaa, Kerli Liase, Tevõl Tamme, Leelo Tungla luulet
- 4 Onu Aleks sea-aastast
- 6 Kunst. Taebla Gümnaasiumi õpilaste looming
- 7 Viimsi Kooli almanahh
- 8 Steni võistluselt
- 9 Ilmar Tomuski Volli bändijutt
- 10 Tiia Toometi suur sünnipäev
- 11 Ilmar Trulli juubel
- 12 Talliiriin
- 13 Naeru-uss
- 14 Salme koolilaste luulet
- 15 Mustkunstnik Ande
- 16 Kirjalaps: Kaili Zirk, Annika Aareleid, Linda Tarto, Maarja Koddala
- 17 Kristiina Kassi mustkunstijutt
- 19 UUDIS
- 20 Peep Veedla puukoristajast
- 21 Poster 1: Gerli Padar
- 22 Poster 2: CRAMP
- 25 Kirjanurk
- 26 Emmaste koolilaste head vanad mängud
- 27 Ilmar Trulli ristsõna
- 28 Thea Viks Peruus
- 30 Kristina Kruuse kaunid küünlad
- 32 Anneli Orgusaar Lastemuuseumis
- 33 Suur vahetund
- 34 Barbindus
- 35 Koomiks
- 36 Nikita Ivanov, Marleen Taal, Robin Merilai ja Laura Inno õpetajatest
- 37 Hundude uudiseid
- 38 Tantsudest
- 39 Järjehoidja
- 41 Pop: CRAMP!
- 42 Gerli Padar ja laulupidu
- 43 Sirje Kaasiku presidendilaul
- 44 Lego

Väljaandja: Mittetulundusühing "Hea Laps"
Harju 1, 10146 Tallinn Tel. 631 44 28
Hea.Laps@mail.ee

Trükk: Reusner

Ajakiri Hea Laps ilmub kord kuus

Toimetaja: Leelo Tungal, leelo@healaps.ee

Levija: Britta Korzets, britta@healaps.ee

Kujundaja: Vivika Kalt, vivika@healaps.ee

Minu kodujärv – Võrtsjärv

Paistab päike, vesi sinab,
tuleb tuul, siis laine mürab.
Talvel meie „meri“ magab,
kaladele rahu tagab.
Juba enne päiksetõusu
kalur sätib oma mõrdu.
Lõunani ta kalu püüab
ja siis kodu poole sõuab.
Võrtsu kalad väga head,
kas sa seda üldse tead?
Latikas mu lemmikroog,
eriti kui lisaks koor.
Päike paistab, ilm on soe,
mina järvel lehte loen.
Kui ma kala kätte saan,
mulle külla tuleb Jaan.
Onu Jaan on järve kalur,
mina teda abiks palun.
Tema nõu on marjaks mulle,
aitab püüda palju särge.
Talvel sikuskiga tõmban kalu,
õnnelik siis kogu talu.
Jääl ma istun värskes õhus,
tervisele on see tõhus.
Kevadel, kui tuul on vali,
jää siis läheb nagu nali.
Rängalt praksub, pauke lööb,
mina kodus kalu söön.

Teivol Tamm
Valguta Algkooli 6. klassist

Õues

Õues suured lumehanged,
varbad on mul külmast kanged.
Aga sellest ma ei hooli,
lähen ikka mööda hoovi.

Võtan välja oma suusad,
kohe nõksuvad mu puusad.
Kutsun kaasa sõbra ma.
suusatab ta minuga!

Kerli Liias
Lähte Ühisgümnaasiumi 4a klassist

Luuletus kodust

Mul on tore koduke,
kodus tore pereke.
Peres ema-isake
ja veel mitu sõsarat.
Igal oma toake,
toas oma loake.
Mulle meeldib oma kodu,
sest ta on me enda nägu.

Kaarel-Paulus Kaeramaa
Valguta Algkooli 4. klassist

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU

Leelo Tungal

Väike eestikeelne laul

Maakaardil tilluke laik,
paljudest naabritest vähem –
südames suur ilus paik,
hingele kõikidest lähem...
Nii palju vaja on veel
teha ja seista su eestki
meil, kelle emakeel
siunult on päritud, Eesti...

**Täname
Kultuuriministeeriumi, Kultuurkapitali
ja Hasartmängumaksufondi**

**Suur aitäh Haridus- ja
Teadusministeeriumile,
kes tellis ajakirja 585-le koolile!**

Sigalahe aasta tulekul!

17. veebruarini kestab meil veel koera-aasta, kuid juba on ennast stardipositsioonile sättimas uued sõbrad – sead.

Inimesed, kes rumalaid tegusid nimetavad sigadusteks ja kipuvad röpaseid kaaslasid hurjutama: "Sa oled must nagu siga!", ei tea, mida nad räägivad: sead on väga targad ja puhtuselembesed loomad!

Notsud kuuluvad sõraliste seltsi sigalaste sugukonda ja nende looduslikke liike on kokku 7, kuid koos alamliikidega tublisti rohkem – üle 30. Seitse sigade liiki on maailmas hästi levinud: sigu esineb kõigil kontinentidel, välja arvatud Antarktis ja Austraalia.

Jätku leiba, kärsakandja!

Toitumise poolest on sead omnivoorid ehk kõigesööjad. Notsudel on suurepärase võime seedida nii liha kui rohtu, nii juurikaid kui seemneid, lisaks veel seeni ja pähkleid ja kalaollust ja putukaid ja vihmausse – mida sa hing veel oma menüüsse igatsed! See kõigesöömise võime on neil väga-väga vanast ajast peale.

Teiste sõraliste – näiteks hirvlaste – seas on selliseid liike, kes võtavad samuti hea meelega toidulisana ka lihaollust – näiteks põhjapõder sööb närilisi, rästikuid ja linnupoegi – ta lausa otsib neid. Kui Arktikas läheb ilm päris talviseks, siis saab ta paksu lume alt kätte praktiliselt ainult põdrasamblikke

(NB! Mitte sambraid, nagu eksikombel öeldakse!), mis annavad küll palju energiat, kuid see on ka kõik. Hea meelega närib ta näiteks kuivanud liha (kui leiab mõne külmunud ja kuivanud looma) ning isegi mahaetatud sarvi, kui näeb neid kuskil vedelemas leiab – sarvedes on väheke valkaineid. Valkaineid on tal vaja, sest 8 – 9 kuud järjest, kui maad katab paks lumevaip, on tal teist laadi toitu praktiliselt võimatu leida. Valkaineid ja rasvaineid varub põhjapõder arktilise suve lõpus, otsides... näiteks rästikuid. Rästik, muide, on kõige põhjapoolsem roomaja, nastikuid Arktikas pole. Sealsed rästikud on mustja nahaga – sikisakiline muster on küll olemas, kuid see paistab vaevu-vaevu silma. Need roomajad on põhjapõtrade

kodukandis paksud ja neid on seal palju – nii et suurepärase maius jõuluvana saanipõtradele.

Sead aga on elukutselised kõigesööjad, mida näitavad ka nende hambad. Notsudel on võimsalt arenenud kihvad, neil on suus nii lõikehambaid, ebapurihambaid kui ka pärispurihambaid. Hammaste ehitus näitab, et see loom suudab süüa ja isegi tappa saakloomi, kuid samas saab ta välja kaevata, peenestada ja seedida ka taimset ollust: salatit, värsket rohtu, juurikaid. Heina sead praktiliselt ei söö, kuna neil on suhteliselt lühike seedekulgla ja heina seedida ei saa. Need loomad, kes toituvad põhiliselt heinast, puukoorest, okstest (näiteks jäneselised ja paljud närilised), on pika soolestiku ja keerulise ehitusega maoga. Hobused on samuti väga pika soolestikuga.

Sead on seltsingulised loomad – nende ühiskondlik elu ei ole lihtne ja ühemõtteline nagu näiteks suurtel veistel: suur kari, mille juhiks on pull ja liikmeteks lehmad ning nende vasikad.

Sigadel on terve kari koos ainult pulmade ehk innaajal, mille haripunkt on detsembrikuus. Siis on kuldid – vägevad ja autoriteetsed isased – ka karja seas sekeldamas. Muul ajal elavad kuldid omaette ja seakarja juhtimine on vanema ja targema emise tööks.

Kõik pörsaste heaks!

Emis, kes kavatseb sünnitada, läheb omaette elamist otsima. Tulevane metssea-emme teeb endale hästi varjatud kohta pesa. Ta toob sinna ka oksid ja heina, poeb nendesse ja püherdab seal nagu endale pesa tegev karu. Metssea-emis on leidlik ja hakkaja: hammastega võtab lausa kuuseoksi ning ehitab oma pesale ka katuse.

Metsseapörsad on triibulised, kiired ja pikajalgised. Esialgul veedavad notsud pesas päris palju aega. Pörsad on sõnakuulelikud lapsed ega kisa kuigi palju – ema on neile õpetanud, et muidu ei jää nad lihtsalt ellu.

Pesas on pörsad 2 – 3 nädalat. Ema annab neile kehalise kasvatusetunde, mis koosnevad jooksudest ja hüpetest. Võitluskunsti algul ei harrastata, kuid 3 – 4 kuuselt on ka sellised mängud lubatud, sest edaspidises elus on metssigadel vaja enda eest seista. Nagu inimestel, nii on ka sigadel enamjagu mängu tegelikult treening – ettevalmistus iseseisvaks eluks. 3-4 nädalast viib ema pössad karja sekka. Sügiseks on nad parajad sigudikud, ja triibud on kadunud kus seda ja teist. Talvel oleks triibulise ülikonnaga kärsakandjal raske end lumes varjata – siis on praktilisem panna selga valkjashall kasukas.

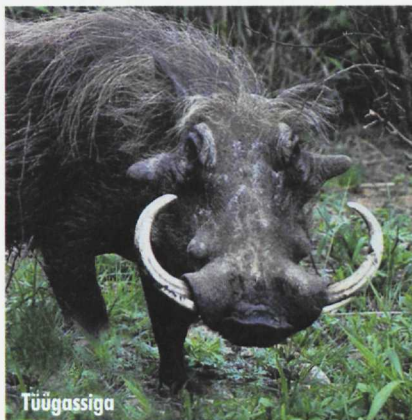
Puhas nagu siga!

Sigadel on küll paks, aga väga tundlik nahk. Nende harjased on niivõrd tugevad, et ei lange välja ka siis, kui nad on välja surnud ja teevad ainult tüli. Sellised elutud karvad võivad seanahas tekitada näiteks seenhaiguse ja see on väga ohtlik. Metssigade kasutuses teadagi kamme ega harju pole, see-

Foto: Edgar Kask

pärast peavad nad kasutama omi sea-päraseid juuksurivahendeid. Et puhtaks saada, selleks lähevad kärsakandjad ühel meelel likku, ja nende meelest on suure-päraseks vahendiks muda. Nahamaskiks valitakse niisugune porilomp, kus on parajalt ka saviollust. Võiks arvata, et sead soovivad oma soenguid saviga tugevdada – aga selle kavaluse taga on omad põhjused. Savine muda kuivab kõvaks ja moodustab metssea kehale koorikuid. Mudavannide järel on sigadel seljas nagu kivistunud kasukas, millest tuleb lahti saada. “Keraamilise kasuka” külge jäävad kinni ka need haiged ja surnud harjased, millest siga tahab vabaneda. Mis siis muud, kui tuleb ennast korralikult sügada! Kratsimiseks on aga igal seal oma isiklik sügamispuu, mille vastu ennast hõõrutakse, kuni puhtus on majas. Nii, nagu korralikud inimesed ei kasuta sama hambaharja ja kammi, ei tüki ka siga võõra sügamispuu kallale. Kui kõva savikoorik on karvade küljest lahti kratsitud, siis läheb siga vanni otsima. Vannina kasutab ta kergelt hapuka puhta veega rabajärvekesi. Vees kümblemine aitab tal lahti saada puukidest.

Ära nori seaga tiili!

Metssiga on inimesele väga tõsine ja ohtlik vastane – suure ja võimsa metskuldi jahtimine pole naljaasi! Heast peast metssiga küll inimese kallale ei kipu, kuid kui metssea-ema ja põrsaste sekka sattuda, siis võib kindel olla, et emis ründab oma lapsi kaitstes pikemalt mõtlemata. Kõigepealt võtab ta mõõtu nii parema kui vasaku silmaga, sest otse edasi tormates ta oma silmade asetuse tõttu sihtmärki ju ei näe, ning sööstab siis ootamatu kiirusega “kahtlasele isikule” kallale. Kui rünnatav suudab rahu säilitada ja tal on hea reaktsioonikiirus, siis jõuab ta metssea eest kõrvale hüpata – kuid selge see, et siga ei löö seepeale sõraga, vaid võtab uuesti hoogu ning ründab taas. Metssea suure kere tõttu ei pane inimesed tähele, et tegelikult on tal päris pikad jalad. Kui inimesel õnnestub aga näiteks puu otsa ronida, siis ei hakka siga teda kättemaksumiselt tamme all ootama, vaid kogub põrsakarja kokku ja lahkub koos nendega.

Metsseakarjad pole eriti suured – vahel üle kümne-, kuid tavaliselt ikka 6 – 7-pealised. Rabades-metsades võivad pulmade ajal koguneda ka 30-pealised karjad, kus kuldid korraldavad omavahel turniire, et näidata metsseapreilidele, kes on nende tulevaste põrsaste jaoks parim isa.

Sigade sõbrad ja sugulased

Meie praegused kodusead on kõik metssigadest aretatud. On väga palju erinevaid tõuge: näiteks yorkshire'i sead on aretatud selliseks, et nad võivad kaaluda üle 400 kilo ja on nii prisked, et suudavad vaevu liikuda. Muinasjutulise välimusega on näiteks **vietnami sead, rippkõhtsead ja tüügassead**. Tüügassiga on väga kiire jooksja, kes uhkeldab võimsate kõverate kihvadega, mis kasvavad nii üla- kui alalõuast ja moodustavad koonu vasakul ja paremal küljel kaks teravat “kääripaari”, millega võib lõigata isegi lõvide ninasid.

Aafrika võsasead on vabalt elavatest looduslikest sigadest kõige suuremad – neil on, muide, isegi lakk olemas nagu

lõvidel. Nad võivad kaaluda üle 400 kg. Aafrika võsasisigade omapäraks on see, et kuigi nad elavad karjadena nagu teisedki sead, ei lähe kuldid siiski karjast kaugele ja ruttavad oma poegadele appi, kui kuulevad nende hädakisa. Võsasea põhivaenlasteks on leopardid. (Tavaliste metssigade kuldid ei tegele oma poegade üldse – triibuliste põrsapõnnide kasvatamine on emmede töö.) Aafrika tüügasseal on väga palju vaenlasi: teda tahavad süüa lõvid, hüäänid, gepardid – aga tal on ka hästi palju põrsaid, nii et väljasure-

mise oht teda ei ähvarda.

Aafrikas elab imekaunis **kuldsiga**, keda kutsutakse ka päikeseseaks ja pintselkõrvseaks. Ta on tõesti oranžikas, kuldse säraga, imekaunis siga, keda ehivad veel pikad ja kohevad kõrvad, mille otsas on tutikesed.

Indoneesias, Sulavesi saarel, elab huvitav sealiik, kelle nimi on **babirusa**. Babirusa kaks paari kihvu kasvavad kõigepealt sirgelt ülalõuast läbi ja välja, ning kõverduvad ülespoole alles siis, kui on suureks kasvanud. See on tõesti kummaline moodustis, kuid selliste kihvadega on troopilises võsastikus hea tuhnida ning endale lausa teed rajada. Eelkõige on sellistel kihvadel aga demonstratiivne tähendus – teised loomad vaatavad aukartusega niisugust võitlejat, kellel on võimsad kihvadest sarved!

Kesk- ja Lõuna-Ameerikas elavad suhteliselt väikesed sead, keda nimetatakse **pekaarideks** – need on eriti pikkade jalgadega kärsakandjad, kes on hästi nobedad liikujad ja kes armastavad ka vees sulistada, kuid peavad seal olema väga ettevaatlikud, sest ka jaaguarid armastavad vett...

Miks on seal kärss?

Kärss on ülisoodne organ selleks, et tuhnida ka suhteliselt kõvas mullas. Ta on väga tundlik, sest ninasõõrmed asuvad kärsa keskosas, ja haistmine on sigadel suurepärane. Kärss on väga liikuv ja tugeva servaga, nii et seda on hea mulla sisse kruvida. Kärssaga saab suuri auke kaevata – muidugi on mugavam kaevata sõrgadega, kuid pehmet mulda on hea kaevata just “näoga”.

Kärss sobib hästi neile, kes teevad mullatööd – kärsa-taolised näoosad on ka nii mõnelgi mutliigil.

Kas vastab tõele, et siga toob õnne?

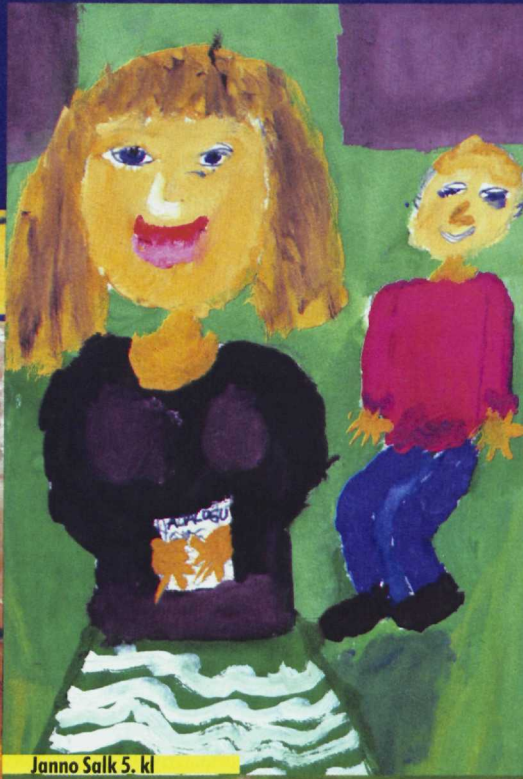
Vanas Egiptuses peeti siga halvaks ja ohtlikuks loomaks, kellel oli oma tähtis, kuid äärmiselt negatiivne roll. Juutide ja moslemite seas on levinud sealiha söömise keeld – see on Vana-Egiptuse traditsiooni jätkamine, millel on kindlasti ka hügieeniline taust. Palestiinas aeti sigadesse pahad vaimud ja need uputasid end...

Kuid Kaug-Idas – Vietnami, Koreas ja Hiinas – on siga õnnetoov loom. Rikkuse sümboliks on siga olnud ammusest ajast ka Euroopas. Mullas tuhnijal on ikka võimalik aardeid leida! Pealegi näeb pisike roosa põrsas välja nii armas, et teda on lausa lust hoiukarbina kasutada.

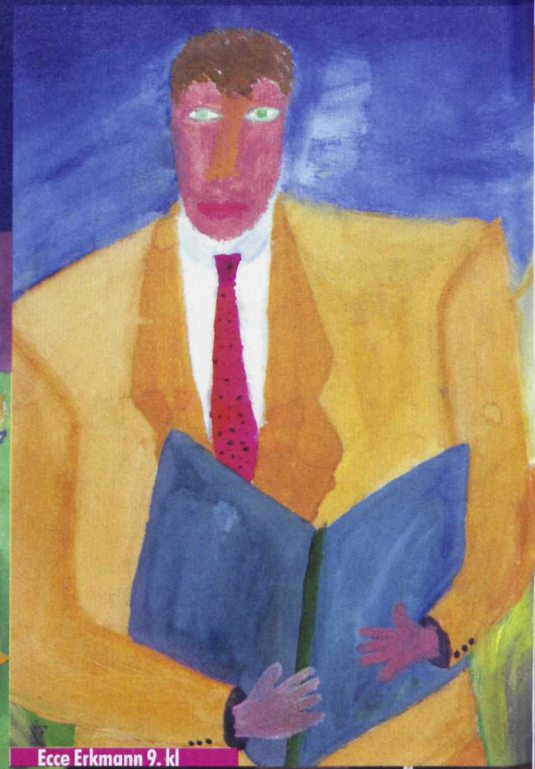
Sea-aasta on idamaade 12-aastases tsüklis viimane ja seda peetakse suurte riigi- ning väejuhtide sünniajaks. Ka Tšingiz-khaan oli sea-aastal sündinud! Aleksei Turovski

Karina Kirisberg 5. kl

Janno Salk 5. kl

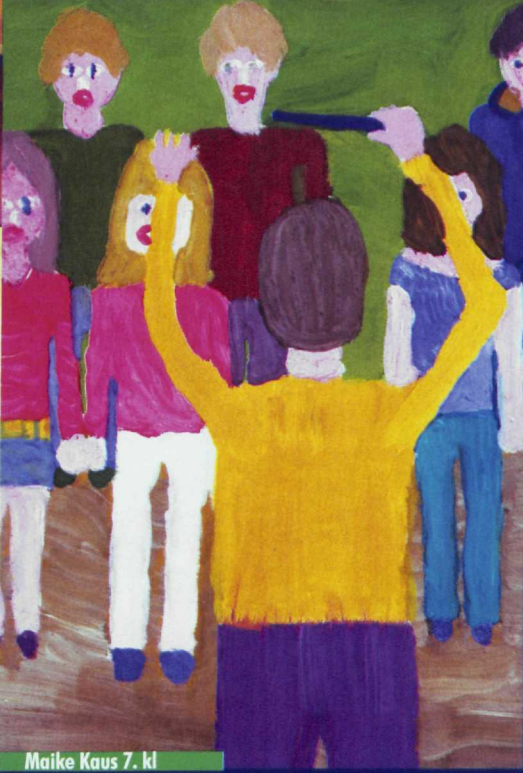
Ece Erkmann 9. kl

Ailen Viilmaa 5. kl

Jarmo Jaaku 9. kl

Maike Kaus 7. kl

Taebla Gümnaasiumi õpetajad

Viimsis puhub mõnus rannikutuul

Briisiks nimetatakse rannikul puhuvat kohalikku tuult. Meretuulte rüpes asuva Viimsi Kooli almanahhi jaoks on seega Briis päris õige nimi. Hilissügisel ilmavalgust näinud kaunis ja soliidne (tervelt 152-leheküljeline!) almanahh on juba viimsilaste neljas kogumik. Kahekümne viie aastase jaoks on see uhke saavutus! Almanahhi koostas ja toimetas õpetaja Kirsi Rannaste, keda abistasid nõu ja jõuga teisedki kirjanduse- ja kunstinimesed. Hingame siis meigi paar sõõmu viimsilaste Briisi. Sõna saavad nooremad autorid.

Mida mulle tähendab Eestimaa?

Eestimaa tähendab mulle väga palju: oma peret, sest kõik mu sugulased – isa, ema ja vend – elavad siin. Eestimaal on alati mõnus olla, sest suvel on ilm enamasti soe ja päikseline ning alati toimuvad mingid üritused ja inimestel on lõbus.

Talvel jälle palju lund ja saab õues lumest asju teha. Suusatamine on hästi lõbus ajaviide ning meil on ka palju häid suusatajaid, nagu näiteks Andrus Veerpalu, Jaak Mae ja Kristiina Šmigun.

Eesti on väga eriline riik, sest siin on palju metsi ja laasi, kus kasvavad seemned, marjad ja paljud puuliigid.

Eestimaa tähendab mulle kodu, sest siin on hea elada. Ja kui liiga kaua Eestist ära olla, siis tuleb igatsus peale küll.

Laura Parts, VA

Mõtle, kui...

Mõtle, kui ma oleks kuu või hoopis mõni hiigelpuu. Küllap siis ma kõike näeks ja mitte kuskile ei läeks. Näeks, kus Tartu on, kus Tallinn, kus mu kodu nii kallid.

Mõtle, kui ma oleks päike või kui ma näeksin kõike! Päiksena ma näeksin kõike, väiksena vaid poriloike.

Triinu-Liis Raudmägi, V c

Agnes Kuus

Kerli Kuhi

Vigurvänt

Kord leiti metsast vänt. Keegi ei teadnud, mis vänt see niisugune on. Vänt pandi tööle ja oh imet! Hakati väntama kukerpalle, tireleid, hundirattaid ja saltosid.

Sander Nõmmann, II a

III A klass täpsustab vanasõnu

Sander Kusk:

- Õpetaja tuleb paari minutiga, lahkub mitme tunniga.
- Parem varblane katusel kui linnugriip käes.
- Kus õpilane ees, seal õpetaja taga.

Henry Härm:

- Õpetaja ei hüüa tules.
- Kool ei ole jänes, mis eest ära jookseb.

KároL Lestimann:

- Kukk sõimab kana, ühed linnud mõlemad.
- Narri naist, aga mitte naise kleiti.
- Laps ei hüüa tules.

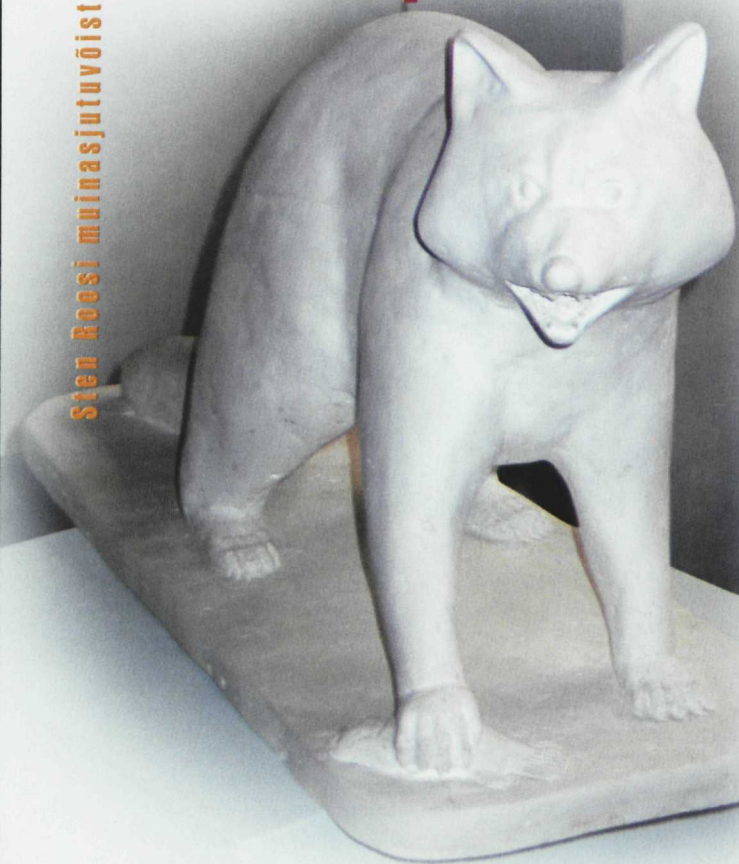
Hanna Jürgešon:

- Pigem saada SMS, kui helistad.
- Kettaheide hõbe, odavise kuld.
- Kus häda kõige suurem, seal WC kõige lähem.

Erki Süld:

- Kus kontrolltöö tegijaid, seal mahakirjutajaid.
- Käsi peseb kätt, parematest asjadest jääd ikka ilma.
- Kes teisele auku kaevab, sellel on labidas käes.

Valentinipäeva seiklused

Villem Valgi, Kullo Suurmütiselt (2006)

Elasid kord kolm sõpra: rebane, hunt ja karu. Valentinipäeval otsustasid nad naabermetas elavatele pruutidele külla sõita. Aga kuna metsad olid tollal väga suured, tuli neil sinna rongiga sõita. Enne oli neil vaja veel kolmest poest läbi astuda ja oma pruutidele midagi osta. Karu pruut Juta oli väga maias ja talle osteti seitse potti mett. Rebase pruut Riina oli väga õpikumiline ja talle osteti seitse raamatut. Hundi pruut Helgi oli heas vormis, talle osteti seitse aeroobikakassetti.

Asjad olid ostetud ja võis minna rongi peale. Kuna sõbrad arvasid, et loomadele on sõit tasuta, ei ostnud nad pileteid. Kui aga kontroll peale tuli, polnud neil pileteid ette näidata. Nad üritasid end välja vabandada, aga kontroll arvas, et nad tahtsid jänest sõita. Loomad hakkasid naerma, nad karjusid

Miks meie — tugevad, kavalad ja suure loomad — peaksime tahtma jänesed olla?

üheskoos: “Miks meie — tugevad, kavalad ja suure loomad — peaksime tahtma jänesed olla?”

Kuna kontroll oli ise jänes, solvus ta sellest veelgi rohkem ja vihastas nii, et viskas nad poole tee peal rongist välja. Loomad olid kõik väga kurvad ja vihased, sest arvasid, et nende pruudid jätavad neid nüüd maha. Rebane arvas, et peaks kelleltki auto välja petma, hunt pakkus bussijuhti

ehmatada ja ise juhi kohale astuda. Karu arvas, et kedagi petta ega ehmatada pole ilus, vaid tuleks jalgsi minema asuda. Rebane ja hunt olid asjaga nõus. Nii nad hakkasidki pruutide poole lonkima. Kui vahepeal keegi ära väsis, tassis karu teda seljas, sest karul on palju jõudu ja jaksu. Lõpuks väsis ka karu, aga teda ei suutnud keegi seljas kanda.

Nii nad hakkasid vaidlema, sest karu tahtis, et keegi tedagi kannaks, aga hunt ega rebane polnud nõus. Kui nad olid otsusele jõudnud, et karu ei suuda keegi kanda, märkasid nad, et olidki jõudnud pruutide kortermaja juurde. Nad olid väga rõõmsad ja astusid sisse, aga sees polnud kedagi. Nad leidsid köögilaualt kirja, mille sisu oli selline: “Läksime sõbrapäeva puhul peikadele külla!”

Vaesed loomad olid nõrдинud ja astusid välja. Maja eest leidsid nad aga pruudid! Kõik olid väga rõõmsad, et said valentinipäeva koos veeta. Kuid peigmeestel oli ikkagi huvi, kuidas pruudid nii kähku nende juurde ja tagasi said. Aga vastus oli lihtne — nad ostsid bussipiletid!

Elli-Mari Lelle-Haav
Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasiumi 7. klassist

EESTI VANASÖNU SÕPRUSEST

Jaak Kõdar

Ei ja JA

Ei ütles: “JA!”
JA ütles: “EI!” —
suur sõprus läbi
oli neil.

Ei ehmatas,
JA jahmatas,
EI kahvatas
JA prahvatas
“Ei ükski EI
või öelda JA,
sa ükskord sellest
aru saa!”

“JA-JA, JA-JA,”
jäi nõusse EI —
üksmeel on jälle
JA-l ja EI-l.

- Sõber, kui laenad, vaenlane, kui küsid.
- Sõbrale laenad, vaenlaselt küsid.
- Pareml üks vana sõber kui kaks uut.
- Head sõbrad häda ajal nagu suled tuule käes.
- Sõber koorib sõbra püksid.
- Õige sõber kaalub enam kui kuld.
- Sõber sõbraks, kaup kaubaks.
- Pareml hea sõber kui halb peremees.
- Sõbra vesi niisama kui vaenlase mesi.

Tead," ütles 1. b-klassi õpilane Volli enne muusikaõpetuse tundi Erikule, "me hakkame bändi tegema. Täna esineme musa tunnis, aga pärast võime Eurovisioonile ka minna, kui meid valitakse."

Erik arvas, et see on väga hea mõte. "Aga bändis peab tüdrukuid ka olema. Mõnes bändis ongi ainult tüdrukud," teadis ta.

Liisbet ja Marta mängisid koridori teises otsas kummikeksu.

"Kas need sobivad?" küsis Volli Eriku käest. Erik arvas, et sobivad küll, sest neil on seelikud seljas ja pikad juuksed ka, nii nagu tüdrukutel peab olema.

"Meie teeme Erikuga bändi," ütles Volli tüdrukutele, "kas te tahate ka tulla?"

Tüdrukud ütlesid, et oma klassi bänd oleks hea küll, kui aga sellel korralik nimi oleks.

"Paneme Vanilla Ninja, see on hea nimi," pakkus Liisbet. "Aga seal on ainult plikad, meil on ju poisid ka," vaidles Volli vastu. "Me peame mingi parema nime välja mõtlema."

"Paneme siis Tanel Padar," pani Erik ette, sest Tanel Padar oli tema lemmiklaulja.

"Me ei saa Padarit panna, sest see on elava inimese nimi," oli Volli veendunud.

"Aga surnud inimese nime ma küll oma bändile ei taha," oli Erik kindel.

"Paneme siis hoopis Super Sead," tegi Volli ettepaneku.

Sellelgi olid kõik nõus. Nüüd oli vaja otsustada, mis pilli keegi mängima hakkab.

"Minu isal on kannel, mina võin kannelt mängida," pakkus Volli esimesena.

Erik leidis, et tema võib trummi mängida. Volli aga polnud sellega nõus. "Las mina mängin ise trummi, ma teen nii nagu Peeter Jõgioja Eurovisioonil tegi, et algul peksis trumme pulkadega ja pärast löi peaga." Volli kutsus teised bändiliikmed klassi ja näitas, kuidas Peeter Jõgioja peaga trummi mängib. "Aga teeme, et meil on kaks trummi," pakkus Erik, et mitte riidu minna. See oli hea mõte.

"Kas meie ka midagi teha saame?" küsisid tüdrukud.

"Kas te laulda oskate?" päris Volli. "Mina küll ei oska," oli Liisbet kindel, "aga ma võin liigutusi teha." Liisbet näitas kohe, milliseid liigutusi ta teha oskab. Ta nõksutas oma pead, liigutas käsi kiiresti üles-alla ja lasi põlved natuke longu. "Spice Girls tegi niiviisi," selgitas ta teistele.

"Aga mida Marta teeb?" uuris Erik.

"Keegi peab kitarril mängima," teatas Volli.

"Ma ei oska kitarril mängida," oli Marta kurb.

"Aga sa tee, nagu oskaksid," julgustas

Volli. "Võta see hari ja hoia seda nagu kitarril."

Järsku helises tunnikell ja kõik lapsed jooksid klassi. Kuna õpetajat veel ei olnud, rivistas Volli oma bändi klassi ette. Erik sai trummiks plastmassist ämbri, Volli võttis oma mänguriistaks õpetaja ümmarguse klaveritooli. Kui ta selle täiesti üles kruvis, siis oli sellele väga mugav peaga pihta lüüa. Marta võttis harja, Liisbet aga nõksutas pead, vehkis kätega ja lasi oma põlved natuke longu.

"Kuulge, me ei tea ju, mis laulu me teeme?" oli Marta mures, "mina tean ainult ingliskeelset tähestikulaulu."

Siis märkas Volli õpetaja lava peal heliplaati, mille peal oli ansambli "Neiokösö" eurolaul, võrukeelne "Tii". Volli nägu löi särama. "Teeme "Tiid", ütles ta vaimustunult, pistis plaadi plaadimängijasse ja keeras hääle hästi kõvaks. Marta hakkas harjaga edasi-tagasi hüppama ja tegi näo, nagu ta mängiks kitarril. Erik tagus mõlema käega ämbrit nii kõvasti nagu ta jaksas, aga midagi ei olnud kuulda, sest võrukeelne "Tii" kõlas üle terve klassi. Volli oli Peeter Jõgioja. Ta hüppas ja kargas ümber klaveritooli, tagus seda käte ja jalgadega ning andis iga natukese aja tagant ka peaga kõva matsu tooli pihta. Liisbet nõtkutas muusika taktis oma põlvi, vehkis kätega ning hüüdis aeg-ajalt kõva peenikese häälega "Gööl-pauer, jee-jee".

Täpselt sel ajal, kui laul otsa lõppes, astus uksest sisse muusikaõpetaja. "Lõpetage kohe see kaklemine," karjatas ta, kui nägi klassi ees nelja täiesti higist last, kellest ühel oli käes ämber, teisel pörandahari, kolmandal oli otsa ees suur muhk ja neljas kõikus nagu peenike pilliroog tuule käes.

"Aga me tegime bändi," selgitas Volli ja vaatas õpetajale malbelt naeratades otsa.

"Seiske siis natuke nurgas ja rahunege," ütles õpetaja. "Aga teiega, lapsed," pöördus õpetaja klassi poole, "kuulame täna ühte toredat laulu. See on ansambli "Neiokösö" võrukeelne laul "Tii"."

Kõik lapsed hakkasid naerma, kuid õpetaja ei saanud aru, mis tema jutus nii naljakat oli.

Pildi tegi Eneken Maripuu

Ilmar Tomusk

Volli teeb bändi

Küünlakuu sünnipäevalaps

Küünlakuus tähistab ümmargust sünnipäeva kirjanik Tiia Toomet. Tartu Mänguasjamuuseumi juhatades on tal kogu aeg midagi põnevat käsil! Triibu-Liine küsimustele vastamiseks leidis kirjanik siiski aega.

Tiia Toomet

Missugused olid Sinu lemmikmänguasjad, kui olid väike?

Mänguasjadest olid mul nukud, nukuvanker, kaks karu, jännes ja tiiger. Kõige uhkem mänguasi oli minu meelest vanema venna üleskeeratav plekist mootorratas, olin talle selle pärast kade. Õues mängisime naabritüdrukuga nukkudega kodumängu, kaheharulistest okstest tehtud "puust poistega" aga kõikvõimalikke põnevaid seiklusi: kodust põgenemist, laevahukku, üksikul saarel elamist. Tubastest mängudest mäletan „Kitse“ ja kaardimajakete ehitamist laua peal. Lemmiktegevuseks oli siiski lugemine, raamatud meeldisid mulle väiksena ja meeldivad ka praegu..

Kas mõnega Sinu mänguasjadest said ka Sinu lapsed mängida? Mis on Su laste nimed ja millega nad mängida armastasid?

Kui ülikooli läksin, andis ema kõik mu mänguasjad ühele väiksele sugulasele. Olen neid hiljem otsinud, aga sinna nende jäljed kadusid.

Mu laste nimed on: Ott-Siim, Lauris, Lemmit ja Elo-Mall. Kõige eredamad mälestused on kahe vanema poja mängudest. Nad olid umbes kümnesed, kui said kingiks Playmobile'i firma keskaegsete sõdurite komplekti. Nende pisikeste nukukeste ümber ehisasid nad ise terve mängumaailma. Tegid juurde relvi, rahasid, pinke, laudu, hobuseid, vankreid, papplossi. Suvel, kui maal olime, kerkisid tiigikallastele Põhjamägede Kuningriigi ja Lõunamägede Vabariigi puuokstest linnused, mille vahet sõitsid suured värviliste purjede puulaevad. Nii kestis mitu aastat, siis sai poegade mänguaeg otsa, linnused ja laevad põletati maha, sõdurid pakiti kolikambrisse, kust pojapoeg nad palju aastaid hiljem leidis.

Kas Tartu Mänguasjamuuseumis on Sul ka mõni oma lemmik?

Lemmikuid on palju. Nimetaksin neist seekord karusid Mõmmut, Karlutti ja Poleoni, kellel kõigil on pikk ja tormiline mänguelu selja taga. Lambanahast Mõmmul on ninapealne musitamisest karvutu ja läikiv kui peegel, Karlutt on suurest süles tassimisest kaotanud kogu karvkatte, pisikesel Poleonil on

aga ära vahetatud kõik, mis vahetada annab: käpaotsad, silmad, nina, suu, isegi sisemus. Nüüd istuvad nad kõik veidi räsituna, aga õnnelikuna muuseumivitrinis ja peavad pensionipõlve.

Kui palju muuseumis mänguasju on ja kas mõnega tohivad ka külastajad mängida?

Mänguasjamuuseumi kogus on üle 8000 eseme, umbes kolmandik neist on näitusel, ülejäänud fondides. Mängida tohivad külastajad kõigi nende asjadega, mis on muuseumi mängutoas ja neid on seal päris palju. Aga ka ekspositsiooniruumides on lelusid, millele võib käed külge panna – näiteks suur kiikhobune, puust vigurmänguasjad, vanade lauamängude koopiad jne.

Kas kavatsed veel mõne mänguasjaraamatu kirjutada? Kui, siis millest?

Kavatsen kindlasti – muuseumis töötatud aastate jooksul on mul kogunenud väga palju materjali. Ühe raamatu tahaksin kirjutada mänguasjade elulugudest, need on vähemasti sama põnevad kui inimeste omad. Ja siis veel midagi, mida võiks kokku võtta sõnadega: mänguasjade salaelu. On ju üldiselt teada, et õhtuti, kui külastajad on muuseumist läinud, tuled kustutatud ja ukсед suletud, mänguasjad elustuvad ning hakkavad toimetama oma toimetusi. Seda on mul õnnestunud vahel ka pealt näha.

Kas Sul sünnipäevaks ilmub ka mõni raamat ja mis selle pealkiri on?

Kõige lähemal ajal peaks ilmuma jutukogu "Supersünnipäev" Jüri Mildebergi illustatsioonidega ja kõige pisematele mõeldud kogumik "Kõige paremad asjad". Viimane on kokku pandud varem ilmunud lugudest ja pildid on sellele teinud Ülle Meister. Nimetan kunstnikud ära sellepärast, et lasteraamatus on pildid minu arust väga tähtsad.

Kelleks tahtsid väikesest peast saada?

Päris väikesest peast ei mäleta, aga mingil ajal tahtsin ma saada arheoloogiks ja kaevata välja muistseid kultuure.

Pool sajandit Ilmar Trulli!

21. veebruaril on suur sünnipäev Hea Lapse ja kõigi eesti laste heal sõbral Ilmar Trullil. Juubilar pole kade mees – peorubus leidis ta aega ka Triibu-Linega vestlemiseks.

1. Kas mäletad, missugune oli Su esimene luuletus? Kui vanalt selle välja mõtlesid?

Tegelikult luuletust mäletan küll. Võisin olla ehk viie aastane ja vastasin ühele vanaema noomivale sõnavõtule ühtäkki luulevormis. Mäletan, et vanaema oli päris jahmunud, aga ka üpris rahul. Talle meeldis see minu esimene luuleteos. Mulle endale meeldib see luuletus ka siiaaani. Kahjuks ei sobi see avaldamiseks, kuna on kangesti isiklikku laadi ja pisut riivatu ning jääb seega igavesest ajast igavesti ainult minu ja minu kalli kadunud vanaema vahele.

2. Kas ristsõnu on raskem koostada, kui luuletusi kirjutada?

Ei ole raskem. Ainult pisut tüütum ja aega võtab kah parasjagu.

3. Kas tegid koolipõlves palju koerustempe?

Ikka üksjagu. Ei mäleta oma päevikutest ühtki sellesulisult märkust, et Ilmar teeb ikka veel liiga vähe koerust. Mõni nädal olid päeviku märkustelahtrid tihedalt täis kribitud. Nojah ja selle käitumishindega oli ikka ka probleeme. Korralikkuse hindest ma parem vaikin.

4. Missugusel kunstnikul paluksid oma raamatuid illustreerida, kui Sa ise nii hästi ei joonistaks?

Ei teagi. Oma esimese lasteluuletuste raamatu "Lõbusad luuletused" palusin illustreerida Hillar Metsal. Noh, tema on kohe elukutseline kunstnik ja joonistab minust ikka paremini. Aga järgmised raamatud ("Iseloomuga loom" ja "Musta kassi mumba") ilmusid minu piltidega. Kuna avaldan oma luuletusi iga nädal Eesti Ekspressi telelehes, siis lehetöö eeldab, et vahel on luuletust ja pilti vaja kähku ja ühel ajal. Siis ei jõuaks ära oodata, kuni kunstnik luuletust nii-öelda seedib ja illustreerib, selleks ajaks on leht juba trükikojas. Nii et teen ise. Teinekord ongi nii, et korraga teen luuletuse ja pildi valmis ja ongi tagumine aeg nad toimetajale üle anda. Nii et – ise tehtud, hästi tehtud.

5. Missugused olid Sinu lemmikmängud väikesest peast? Kas Sul oli palju mänguasju?

Mänguasju ülemäära palju küll ei olnud, aga ikka oli teisi küll. Parasjagu. Eks ta käis ikka nii, et kui olin tiit, siis olid titelelud, hiljem juba muud mänguasjad. Mäletan puuhobust, mis oli küll pigem papjeemašest või millestki taolisest, konstruktorit, mikroskoobitaolist seadet diafilmide vaatamiseks, kaleidoskoopi, lauamänge. Ei tea nüüd, kas jalgratas oli mänguasi või sõiduk. Ütleme, et oli mõlemat.

Lemmikmängu ei oska öelda. Mängisin palju teiste lastega õues – peitust, kulli, pimesikku, mädamuna, kõiksugu pallimänge ja mida kõike veel. Ümbruskonna vene poistega mängisime näiteks sõda, luurekat, jalgpalli ja sussi (see oli üks mäng, mida mängiti kopikatega). Kuna meie majas oli palju tüdrukuid, siis piinlik öeldagi, mängisin ka keksu. Olin keksus kibe käsi või õigemini jalg. Meenub veel üks iseäralik tüdrukute mäng, millel oli millegipärast võõrkeelne nimi – sekret (saladus). Selles mina küll aktiivselt ei osalenud, aga tüdrukud teinekord näitasid. See käis nii, et kuskile salajasse paika (mõne kuuri taha või kuskile pöösaste vahele) kaevati kätega väike auk, millesse pandi igasuguseid ilusaid asju – kommipabereid, klaasi- ja peeglitükke ja mida iganes taolist. Selle kenaduse peale asetati suurem klaasitükk ja aeti siis jälle liiv või muld peale. Sellega oli sekret valmis ja seda võis siis suure saladuskatte all väljavalitud isikutele näidata. Peab ütlema, et mõned sekretid olid tõesti ilusad, kui neid sedasi liiva alt õrnalt välja puhastada ja klaasi alt vaadata. Huvitav asi nende sekretidega oli see, et kui mõni teistega tülli pööras, mida ju ikka ette tuleb, siis ta lõhkus vaenlase sekreti ära või varastas tühjaks ja tegi kuskile oma nurgatagusesse kokkuroõivitud kraamist enda oma. Nii et oma juurtelt väga ürgne ja eluline värk. See oli põnev intriigiderohke naiste mäng, alatasa püüti välja nuhkida, kes ja kuhu oli kellegi sekreti krattinud.

6. Kumba Sulle endale meeldib lugeda, kas luuletusi või jutte?

Lapsepõlves eelistasin küll jutte, iseäranis seiklusjutte. Jules Verne'i "Saladuslikku saart" olen vist üle kümne korra lugenud. See tundmatu saare uurimise lugu oli ikka väga kaasakiskuv ja pani fantaasia tööle. Mingil ajal seda raamatut lugedes jõudsin asjaliku avastuseni – nimelt rehkendasin välja, kus asus saare elanike väljakäik, olgugi et autor sellest poole sõnagagi juttu pole teinud. Jõudsin ainuvõimaliku järelduseni, et salapärane kapten Nemo luuras koloniste läbi Graniitlossi kemmerguaugu. Need, kes on raamatut lugenud, saavad minust aru. Luuletusi loen vähe ja kui, siis peamiselt enda omi. Aga mingitel eluhetkedel olen luulet lugenud küll. Mulle on meeldinud Lermontovi, Jüri Üdi ja Artur Alliksaare luuletused.

7. Millal ilmub Su järgmine raamat ja mis on selle pealkiri?

Üpris varsti peaks ilmuma. Parasjagu (jaanuarikuus) panengi uut luuleraamatut kokku. Pealkirja ei ole veel välja valinud. Ilmselt panen raamatule pealkirjaks mõne sees oleva luuletuse oma.

TALLIRIIN

24. veebruaril tähistame Eesti Vabariigi 89. sünnipäeva ehk iseseisvuspäeva. Kui tunned Eesti pealinna – Tallinna – siis oskad kindlasti leida väikese talliriini küsimustele õiged vastused!

1 Tallinna kõrgeim suurtükitor
rajati 15. sajandil. Oma
alamsaksakeelse nime sai ta selle järgi,
et ülemise korruse vahisõdurid olla seal
ära näinud, mida ümberkaudsed pere-
naised keedavad-küpsetavad. Selle torni
nimi on

- a) Paks Margareeta
- b) Kiek in de Kök
- c) Neitsitorn

2 Eesti kuulsaim tuulelipp on
kahtlemata Vana Toomas. Ta
vaatab meid praegugi

- a) Toomkiriku tornist
- b) Pika Hermannitornist
- c) Raekoja tornist

3 18. sajandi alguses Lasnamäe
jalamile rajatud park kannab
Kadrioru nime. See park on pühendatud

- a) Vene keisrinna Katariinale
- b) kadrisantidele
- c) Pühale Katariinale

4 Kadriorust Mere alleele jõudes
näeme 1893. aastal hukkunud
vene soomuslaeva meremeeste mäles-
tuseks püstitatud ausammast "Russal-
ka". Selle on loonud skulptor

- a) Amandus Adamson
- b) Anton Starkopf
- c) Tauno Kangro

5 2006. aastal avati Tallinnas üks
suur ja põnev asutus, mis
paikneb samuti Kadriorus. Selle nimi
KUMU tähendab

- a) Kuula Muusikat
- b) Kultuuri Musternäidis
- c) Kunstimuuseum

6 Eesti kõrgeim ehitis on

- a) Oleviste kirik
- b) Tallinna teletorn
- c) Radisson SAS Hotell

7 Tallinna Loomaaias elab
umbes 5000 asukat.
Selle sümboliks on aga

Pildid raamatust
"Tallinna avastamas".
(Eva Laantee Reintamm,
Urmas Viik)

- a) 1912
- b) 1962
- c) 1992

8 Tallinna väike
vapp kujutab
endast valge ristiga
neljaks jagatud punast
kilpi. See sarnaneb ühe

riigi lipule, mis legendi kohaselt olevat
1219. aastal Tallinna pärast peetud
lahingus taevast alla kukkunud.

See riik on

- a) Saksamaa
- b) Rootsi
- c) Taani

Vastuseid ootame 5. märtsiks!
Parimatele auhinnad!

- a) ilves
- b) karu
- c) kits

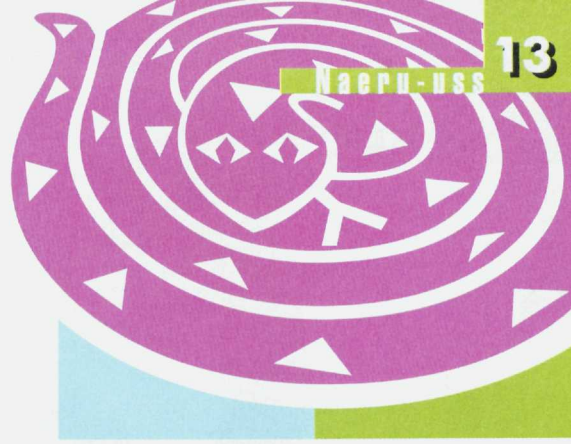

9 Nõukogude okupatsiooni ajal
muudeti Tallinnas paljud tänava-
nimed ümber. Vabaduse väljak sai nimeks

- a) Lenini väljak
- b) Punaste Küttide väljak
- c) Võidu väljak

10 Esimene koolinoorte laulu- ja
tantsupidu toimus Tallinnas aastal

"Isa, ütle, kuidas elevantid sünnivad?" uurib Juku.

"Vaata, pojuke..." lausub isa mõtlikult.

"Ainult ära sa jälle tule oma kurejutte rääkima!" katkestab Juku teda. "Iga laps ju teab, et toonekurg ei jaksa elevantipoeaga nokas kanda!"

Juku ema näitab isale poja fotot: "Kas näed seda poissi siin, haja-meelsuse tipp?"

"Muidugi näen," kehitab isa õlgu.

"Milles asi?"

"Asi on selles, et hiljemalt kell kuus pead olema lasteaias ja sealt koju tooma just selle lapse – oma poja, mitte jälle mingi suvalise jõmpsika!"

Juku jalutab koos isaga loomaaias ja vaatab, kuidas lõvi suurt lihakantsakat järab.

"Issi, miks lõvid söövad toorest liha?" küsib poiss.

"Ma täpselt ei tea," kehitab isa õlgu,

"aga mul on selline tunne, et nad ei oska keeta ega küpsetada..."

Juku silmitseb tiigil ujuvaid luiki ja tahab teada: "Issi, kas sina tead, miks luikedel küll nii pikad kaelad on?"

"Miks ei tea!" lausub isa. "Luikedel on pikad kaelad seepärast, et nad ära ei upuks, kui suurte vihmade järel veetase järsult tõuseb!"

Juku on lemmikloomapoes ja imetleb väikest kilpkonna.

"Tädi, mis see loomake maksab?" küsib ta müüjalt.

"See kilpkonn maksab sada viiskümmend krooni," lausub müüja.

"Aga ilma selle karbita, mis tal seljas on?"

Juku tuleb hoovist, nina verine.

"Ma sain ühe suure poisi käest kere peale!" kurdab ta emale.

"Mis selle poisi nimi oli?" küsib ema.

"Oi, mul ei tulnud pähe küsida, kas tal nimekaart on olemas..."

Juku on eksamil ja teeb testi, mille igale küsimusele peab vastama kas ei või jah.

Poiss võtab taskust viie-kümnesendise mündi, viskab küsimust lugedes kulli ja kirja ning kirjutab siis vastused paberile. Teised õpilased murravad küll iga küsimuse juures tõsiselt pead, kuid jõuavad siiski oma tööd enne Jukut ära anda.

"Kuidas sul, Juku, küll nii palju aega kulub?" imestab õpetaja. "Mulle näis, et sa küsimustele üldse ei mõtlegi – aga paistab, et sa jäädki kulli ja kirja viskama..."

"Juku, kelleks sa suureks saades hakata sooviksid?" küsib õpetaja.

"Idioodiks!" lausub Juku asjalikult.

"Kuidas nii?" imestab õpetaja. "Ma pole veel elu sees näinud kedagi, kes tahaks idioodiks hakata!"

"Aga õpetaja, asi on selles, et mulle meeldivad uhked autod, ja iga kord, kui me isaga maksimarketisise läheme, hüüab ta parkimisplatsil ringi vaadates: "Näe, kui uhke Jaguar sellel idioodil on!" ja "Vahi, kui kallid Mercedes on sellel idioodil tagumiku all!""

Pinginaaber küsib Jukult: "Kuule, miks su isal on jälle silmaalune sinine?"

"Ah, nalja pärast!" lööb Juku käega.

"Mis nali see siis oli?" imestab sõber.

"Vaata, papsile meeldib vahel, kui tal öösel uni ära läheb, nalja teha. Ta helistab suvalistel telefoninumbritel ja küsib: "Kas arvad ära, kes räägib?"

"Noh, ja siis?"

"Eile üks poksija arvaski ära..."

Juku istub hoovis pingil, kommikott käes, ning muudkui pistab kompekke pöske.

"Ära söö nii palju magusat!" õpetab naabritädi. "Muidu lähed paksuks, jääd haigeks ja sured noorelt ära!"

"Aga minu vanaisa elas saja ühe aastaseks!" teatab Juku.

"Mis, kas tema sõi ka palju kommi?" imestab tädi.

"Seda ma ei tea, aga vanaks elas ta seepärast, et ei toppinud oma nina teiste asjadesse!"

Arte Gümnaasium - ühistöö

Lilled

Me aias kasvab lilleke —
nii ilus, kena, kaunike.
See tulp, mis kasvab keset aeda,
on pikk ja tulipunane.

Krookused on aia ääres,
lühikesed nende sääred.
Aga siis, kui tuleb suvi,
algab nendel puhkus, uni...

Kristy Trave

Numbrite luuletus

Üks ja kaks — rohi oli paks.
Kolm ja neli — mul on väike veli.
Viis ja kuus — on sul hambad suus?
Seitse ja kaheksa — vahele ei jää,
lammas ütleb vaigse mäe.
Üheksa ja kümme — lõpetajad!
Küll on vahvad õpetajad!
Ja lõpuks ongi kõik — nüüd võta leivalõik!

Indrek Polding

Salme Põhikooli
4. klassi lauleloomingut

Olen koduta

Keegi tahab mind lüüa
ja kuskilt ei saa ma süüa.
Ma olen elus,
ja mul on valus.

Mul on ainult üks mure —
mul pole kodu!
On vaid karpidest tare,
mis on viimane logu.

Ma otsin ulualust igast talust
ja piinlen murest, hingevalust.
Kodutu olen,
sest enam mul pole
ei ema, ei isa.
See ongi nii kole.

Kodutu olen,
mul pole midagi.
Süüa tahaks — pole sedagi.
Ma ikka loodan leida sooja kodu:
häid inimesi on ilmas sadu.

Ants Saksakulm

Minu kass

Meil olid kodus mänguloomad.
Taat pidi päris ehtsa tooma.
Nüüd jookseb taas meil kiisu väike,
jälgin tema trikke, käike.

Kiisu sai kingiks joogitassi,
see me kööginurka passib.
Ta oskab lollitada ka,
käis äkki voodis pissimas.

On tore, et kodus on lemmikloom,
ta meile rõõmu palju toob!
Ja teadku iga mamps ja paps,
et loomi armastab iga laps!

Karl Juhandi

Koopasse poeb talveks karu

Meil on oma maja,
õuest kostub häälte kaja.
Toas on mõnus soe,
ei lapsed ema kaissu poe.

Kui on sügis käes,
õunu kukub kõigest väest.
Tuleb koristada saagid —
täis on korvid, salved, paagid.

Lastel käia vaja koolis,
autojuhil hoida rooli.
Koopasse poeb talveks karu.
Miks?
Ei rebane saa sellest aru!

Mihkel Läets

Mustkunsti ajalugu

Üle pika aja on Eesti kinodesse jõudnud mustkunstist pajatav film – nimelt 5. jaanuaril esilinastunud „Lõppvaatus” („The Prestige”). Linatõe se aluseks on Suurbritannia kirjaniku Christopher Priesti 1995. aastal ilmunud samanimeline romaan ning lavastanud on selle Christopher Nolan, kelle loominguga hulka kuuluvad ka sellised filmid nagu „Memento” ja „Batman alustab”.

Teose peategelasteks on kaks sajandivahetuse Londonis tegutsevat illusionisti – Robert Angier (Hugh Jackman) ja Alfred Borden (Christian Bale). Kuigi algul on tegu kahe sõbraga, keda ühendavad armastus mustkunsti vastu ning lootused ja unistused, eemaldab traagiline sündmus neid teineteisest niivõrd, et noormeestest saavad vihased rivaalid, kelle kinnisideeks iga hinna eest teise saladusi välja nuhkida ja teineteist üle trumbata.

Kuigi mõlemad illusionistid on andekad, on neil vastandlikud tugevused ja nõrkused – Robert Angier on särav showmees, kelle trikkidele annab suure osa efektnete esitus. Alfred Borden on aga geenius uute trikkide leiutamises, ent saamatu nende mõjuvas esitamises ning müümises.

Kuigi filmi peategelasteks on illusionistid, ei rõhu film mitte niivõrd mustkunstile, kui tegelaste tunnetele – kuidas sõprusest saab viha ning vihast kasvab välja sõda, milles saab võitjaks jääda vaid üks.

Oma ülesehituselt on film nagu mustkunstitrikk – algul tekitab ta hämmastust, ent viimaste sõnadega kerkib iga sugune saladusteloor ning jääb üle vaid pead sügada ning mõelda: „Kuidas ma küll ise selle peale ei tulnud, teoses anti ju piisavalt vihjeid. Loomulikult pidi see nii olema!”

Kuna „Lõppvaatus” on linatõis, mis nõuab palju kaasamõtlemit, on ta sobilik eelkõige veidi vanematele lugejatele, ent elamuse saab sellest igaüks, kes armastab fantastikat, head näitlejatööd, mustkunsti või kõiki neid koos.

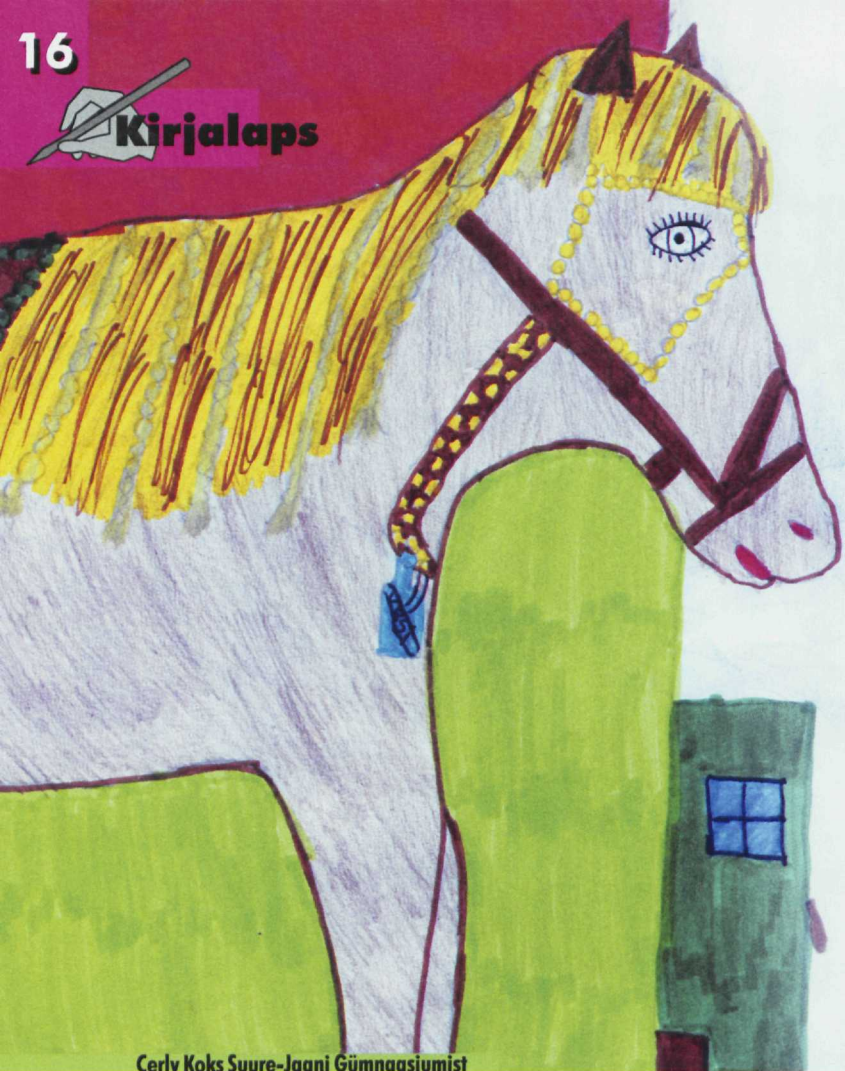
Trikk: Mobiil heliseb ja selle omanik võtab pikemalt mõtlemata kõne vastu. „Tervist, saad sa mind veidike aidada?” kostab telefonist mustkunstniku hääl. „Ikka saan,” nõustub vastaja ning temast on automaatselt saanud osaline mustkunstitrikis. „Võta palun oma käeulatusest kolm eset ning pane need enda ette lauale,” palub maag ning abiline teebki seda. „Millised esemed sa valisid?” küsib mustkunstnik ning telefonist kõlab vastuseks: „Rahakoti, pastapliiatsi ja märkmiku.” „Väga hea,” kiidab maag, „sega nüüd need esemed enda ees ära nii, et nad oleksid suvalises järjekorras. Ära mulle seda paigutust ütle.” Kui abiline on segamisega valmis saanud, annab mustkunstnik talle järgmise ülesande: „Vaheta nüüd märkmiku asukoht temast vasakpoolse eseme omaga ära. Kui märkmik on kõige vasakpoolsem, siis las ta jääb paigale.” Abiline teebki seda ning maag jätkab: „Nüüd vaheta pliiaatsi asukoht temast parempoolse eseme omaga ära. Kui ta ongi kõige parempoolsem, siis las jääb ka tema paigale.”

Ma tean, mida sa käes hoiad!

Abiline täidab ülesande ning mustkunstnik juhendab edasi: „Nüüd võta rahakott ning vaheta tema asukoht vasakpoolse eseme omaga.” Kui ka abiline on sellega valmis saanud, annab maag viimase ülesande: „Võta nüüd kõige parempoolsem ese enda kätte, silmitse seda pingsalt ning mõtle ainult selle peale. Ma proovin ära arvata, mida sa käes hoiad. Ja see on... Pliiaats!” Tõepoolest, abiline hoiabki käes pastakat – mustkunstnik on rahulolev ning telefoni teises otsas olev inimene üllatunud.

Selgitus: Seda trikki võib esitada ka laval, pöörates näideks vabatahtlikule selja, ent parima tulemuse saab, kui teha seda telefoni või MSNi teel – nii võib abiline asuda sõna otseses mõttes teisel pool maakera. Lisaks interaktiivsusele on selle triki juures hea, et ta ei vaja absoluutselt harjutamist – vaja on vaid veidi mälu, et meeles pidada neid kolme eset, mille abiline valis. Tegelikult teab mustkunstnik juba trikki alustades, milline ese lõpuks kõige parempoolsem on – nimelt on see ainuke, mille kohta peab abiline parempoolse eseme kohaga ära vahetama. Oletame näiteks, et abiline pani enda ette lauale rahakoti, märkmiku ja pastapliiatsi ning maag tahab, et tal jääks lõpus kätte märkmik. Nüüd ei jää mustkunstnikul üle teha muud, kui paluda abilisel vahetada rahakoti ja pliiaatsi asukohad neist vasakul olevate esemete omadega ning märkmiku asukoht temast paremal pool oleva eseme omaga. Millises järjekorras ta seda teeb, ei oma mingit tähtsust, ent vähem kahtlust tekitab see, kui lasta parempoolne vahetus teha kahe vasakpoolse vahetuse vahel. Ah jaa, seda trikki tehes tuleks silma peal hoida, et telefoni arve liiga suureks ei läheks!

Cerly Koks Suure-Jaani Gümnaasiumist

Miks sea kõhu all pole karvu?

Vanapagan näinud, kuidas naised lambaid niitnud. Mõtles mees: „Seda tööd võin mina niisama hästi teha nagu naised!” Ja hakanudki villu niitma. Aga pole mitte lamba kinni võtnud, vaid sea. Siga kisendanud nagu aiarioika vahel ega seisnud silmapilkugi paigal. Suure vaevaga saanud vanapagan seal kõhualuse ära niita. Siis olnud aga mehel kannatus otsas, lasknud sea lahti ja sõnanud ise: „Palju kisa, vähe villa!” Sestsaadik pole sea kõhul karvu.

Maarja Koddala
Viluste Põhikoolist

Kaili Urbel Suure-Jaani Gümnaasiumist

Väike hobune

Ta elab väikses tallis
ja pruun on tema lakk.
Ta on mulle väga kallis,
mis sest, et ta on paks.

Kaili Zirk
Väike-Maarja Gümnaasiumi 3b klassist

Kuidas hobune ratsutama hakkas...

Ühel päeval läks hobune jalutama. Teel tuli talle vastu kass, kes teatas, et tal on vaja hädasti hobusega rääkida. Hobune küsis: „Mida sa küll rääkida tahad?” Kass ütles, et tal on hobusele kiri edasi anda. Kuna hobune ise lugeda ei osanud, palus ta kassil kirja endale ette lugeda. „Palun tulge hobuste ballile!” luges kass. Hobune oli kutse üle väga õnnelik ja lubas kindlasti minna. Kass arvas ka, et äkki on väga lahe ja hobusele hakkab seal meeldima. Järgmisel päeval läks hobune ballile, aga tuli välja, et ei toimu mingit balli ja kass oli talle luisanud. Toimus hoopis ratsutamisvõistlus. Hobusel ei jäänud muud üle kui ka osaleda. Ja niimoodi hakkaski hobune ratsutama.

Annika Aareleid
Väike-Maarja Gümnaasiumi 3b klassist

Karu ja koera malemäng

Kord kohtus koer karuga.
Karu oli väikse aruga.
Koer jälle oli intelligentne,
seevastu karu tegi igasugu vempe.

Hakkasid malet mängima.
Oh seda karu, läks täitsa ängi ta,
arvas, et väiksed malenupud
on mängimiseks mõeldud nukud.

Kahurit pidas ta torniks,
ratsut hobuseks morniks.
Kuid mustvalge malelaud
oli tema arust sebra, kel marutaud.

Lõpuks läks koeral kops üle maksa:
„Ei sinuga mängida maksa!”
ütles koer ja karu nina ette lajatas
raamatu, mis malereeglitest pajatas.

Linda Tarto
Tartu Miina Härma Gümnaasiumist

Pildi tegi Kristiina Kass

Mustkunstnik Punavuntsi kadumistrikk

Kristiina Kass

"Martin, ärka üles!" ütles Milla ärevalt ja raputas venda õlast.

"Ma tahan magada," nohises Martin vastuseks ja keeras külge.

Aga Milla ei jäänud rahule. Kuidas Martin ometi võib täna hommikul põõnata! Laupäeval!

"Ärka üles, kohe tuleb telekast mustkunstisaade!"

Hetk aega valitses Martini voodis vaikus. Siis järsku lendas poisi tekk kaares põrandale ja ta ise hüppas püsti nii reipalt, nagu ei olekski äsja ärrganud. Mustkunstisaade ja Punavunts, kuidas ta seda ei mäletanud!

Martin tormas nii hoogsalt elutuppa, et pidi äärepealt õe ümber lükkama. Varsti istusid nad siiski kenasti kõrvuti diivanil ja vahtisid pingsalt ekraani.

Telekast hakkas tuttavat muusikat kostma, kuigi algustekste tundus olevat veidi liiga palju. Kuhu see Punavunts siis ometi jääb?

Ja seal ta oligi! Orkestri mängu ja publiku plaksutamise saatel astus sametkardinate vahelt lavale tuttav kuju: ümar ja heatujuline onkel, punased vuntsid nina all lõbusalt kikkis.

"Täna esitleb mustkunstnik Punavunts meile oma kuulsat kadumistrikki!" kuulutas teadustaja ja publik plaksutas innukalt. Mustkunstnik Punavunts kärutas lavale kõrge ratastega kapi, mille esikülge varjas kardin. See nägi välja nagu kaubamajade riietuskabiinid.

"Mul on vaja abilist," teatas mustkunstnik Punavunts ja

sedamaid kargas publiku seast püsti tragi poiss, süles väike pruun puudel.

"Ahaa! Me saame lausa kaks abilist!" rõõmustas mustkunstnik ja palus poisil lavale astuda.

Mustkunstisaade töötas tulla igati huvitav, aga Milla ja Martin polnud asjaga päris rahul. Nad hakkasid juba närveerima. Kas mustkunstnik ei märka neid üldse? Kas ta ei räägi nendega täna midagi? Ja ometi oli ta alles nädala eest ajanud Martini ja Millaga läbi teleka juttu ja teinud vahvaid trikke. Milla hakkas kätt lehvitama ja Martin läks ekraani koputama, aga midagi ei juhtunud. Mustkunstnik ei heitnud nende – see tähendab kaamera poole – pilkugi.

"Seekord teen kadumistriki veidi teismoodi," teatas mustkunstnik Punavunts. "MINA lähen kappi ja teil, austatud härra, palun sulgeda kardin!"

Vaikse trummelduse saatel astus mustkunstnik kappi.

"Veel üks pisiasi: võib-olla ma tohin ma teie koera laenata?" küsis mustkunstnik Punavunts.

Austatud härra ehk Martini vanune poisiklutt loovutas oma puudli veidi kõheldes mehele ja tõmbas siis kardina hoolikalt kastile ette.

Trummeldus läks valjemaks ja publik hoidis hinge kinni. Kõik oli muidugi ka Milla ja Martinigi meelest päris põnev, kuigi mustkunstnik neid üldse tähele ei pannud.

Just siis, kui poiss kavatses kardina kasti eest ära tõmmata, hakkas telekas pragisevat häält tegema, ekraan võlgatas ja

aparaat kustus hetke pärast.

"No tore lugu küll!" puhkis Milla vihaselt. "Just siis, kui läheb põnevaks, telekas plahvatab!"

"Ma ei usu, et see plahvatas," ütles Martin. "Ma arvan, et korgid löi välja." Aga pettumus oli tal sama suur kui Millal.

"Tore lugu," ütles Milla veel kord ja prantsatas pahaselt diivanipadjale.

"Auts!" kostis siis kuskilt vaikne hääl.

"Kas sa kuulsid?" sosistas Milla ja sirutas pea teleka poole, aga Martin raputas pead. Ta ei olnud midagi kuulnud, tema meelest oli kõik vaikne.

"Vist mitte midagi," ohkas Milla ja lösutas end jälle diivanipadjale.

Äkitselt kuulsid nad mõlemad midagi.

"Ole ikka natuke ettevaatlikum!" kostis diivanipadja alt kellegi noomimist!

Milla tõstis hämmeldunult patja ega julgenud oma silmi uskuda. Diivaninurgas istus pisitilluke mustkunstnik Punavunts, silinderkübar viltu peas ja vuntsid sassis. Ta oli parasjagu televiisoripuldi suurune, kuigi ehk veidi ümaram. Ja see polnud veel kõik. Mustkunstniku süles värises tikutopsisuurune puudel – seesama, keda lapsed olid äsja telekas näinud.

"Vahva!" hüüatas Martin vaimustatult.

"Kas pole!" hüüatas ka Mustkunstnik Punavunts, silmad sädelemas ja suu kõrvuni. "Pömm – ja kõikide aegade osavaim kadumistrikk! Küll nad seal alles imestavad!"

"Veelgi rohkem imestaksid nad, kui näeksid sind praegu siin," arvas Milla. "Kuidas sa siia said? Ja kuidas sa ometi nii väike oled?"

Mustkunstnik Punavunts silus oma vuntse ja keeras kübara otseks. "Ametisaladus," tegi ta lastele silma. "Aga see, et ma nii väike olen ... teate, televiisor moonutab ju päris palju. Mõnikord oled suur, siis jälle väike. Kõik oleneb perspektiivist ja sellest, kui kaugelt sind filmitakse."

Väike koer hakkas vinguma ja mustkunstnik Punavunts silitas teda hellalt.

"Ta vist natuke kardab meid, hiiglasti," arvas Martin. "Ma võin talle vorsti tuua."

"Kas mina tohin teda natuke süles hoida?" palus Milla.

"Ma arvan, et tohid," vastas mustkunstnik ja asetaskoera ettevaatlikult Milla peopesale.

"Oi, ta on nii armas!" sosistas Milla ja silitas sõrmeotsaga helepruuni tillukest karvakera.

Koer nuusutas Milla sõrmevahet ja isegi lakkus seda natuke ettevaatlikult. See tegi kōdi ja Milla hakkas itsitama. Siis tuli Martin viineriga ja pani selle elutoa lauale. Milla laskis ka koera lauale ja too hakkas kohe innukalt endast kaks korda pikemat viinerit närima. Pilt oli kõikide meelest väga naljakas, aga lapsed pidid vaikselt naerma, et vanemad üles ei ärkaks.

Martin ja Milla jälgisid huviga koera viinerisõõmist, kuni mustkunstnik Punavunts kõhatas. Milla heitis tema poole pilgu.

"Oh, vabandust, võib-olla maitseks sulle tassike teed?" küsis ta viisakalt.

"Äkki on teil limonaadi?" küsis mustkunstnik ja naeratas.

"Ma ei ole kaua aega limonaadi joonud."

"Pömm – ja kõikide aegade osavaim kadumistrikk! Küll nad seal alles imestavad!"

"On küll! Ja ema tegi eile kohupiimakooki! Kas tahad?" küsis Martin.

"Ohoo! Kohupiimakooki! Jah, palun, suur tükk! See tähendab, väike, sest ma ise olen ka praegu nii väike. Niisiis selline sobiv tükk palun."

Martin jooksis külmkapi juurde ja tõstis kohupiimakooki ja limonaadipudeli lauale. Milla aga läks lastetuppa ja laenas oma nukumajast väikese laua, tooli ja tillukesed nõud.

Varsti istuski mustkunstnik diivanilaual oma nukulaua ääres ja toppis rahulolevalt kooki pöske.

Puudel oli juba oma kõhu täis saanud ja ajas nõud taga harilikku pliatsit,

mida Milla laual veeretask.

"Oli alles hea kook! Teie ema on suurepärane pagar!" kiitis mustkunstnik, söönud ära viimasegi koogipuru ja joonud oma tassi tühjaks.

"Kas tahad veel?" pakkus Martin, aga mustkunstnik raputas pead.

"Ma pean nõud kahjuks ära minema, saade saab varsti läbi," teatas ta kahetsedes. "Muidu oleksin hea meelega söönud."

Mustkunstnik Punavunts tõusis nukulaua tagant püsti, koukis pintsakutaskust oma võlukepi ja viibutas seda. Samal hetkel plöksatas telekas jälle kaima ja sealt paistis jälle mustkunstisaade.

"Mustkunstnik Punavunts on olnud nähtamatu päris kaua, ütles teadustaja telekas. "Oleks juba tasapisi aeg ta tagasi võluda!"

Publik plaksutas, trummid põrisesid ja poiss tõmbas kardina tühja kasti ette.

"Nõud on kiire!" ütles Mustkunstnik Punavunts ja haaras tillukese puudli kaenlasse.

"Kas sa võiksid koera meile jätta!" palus Milla. "Ma olen alati tahtnud oma koera!"

Aga mustkunstnik raputas jälle pead. "Kuidas ma lähen ilma koerata tagasi? Too väike poiss seal saaks ju väga kurvaks. Sa kindlasti ei tahaks seda?"

"Ei," sai ka Milla muidugi aru ja silitas kahetsedes koera kasukat.

"No aidaa siis!" hüüatas mustkunstnik ja viibutas jälle oma võlukeppi.

Samal hetkel olid mustkunstnik ja koer kadunud.

Milla ja Martin jälgisid pinevalt telekaekraani. Trummeldus oli muutunud valjumaks ja poiss tõmbas lõpuks kardina kapi eest ära. Mustkunstnik astus tugeva aplausi saatel kapist välja ja andis koera poisile tagasi. Koer hakkas rõõmsalt haukuma ja poisi nägu lakkuma ning hullupööra saba liputama.

"Ta näeb nii rõõmus välja," nentis Milla ja ohkas.

"Muidugi on ta rõõmus, kui sai jälle oma peremehe sülele," ütles Martin. "Võib-olla meie saame ka kunagi oma koera."

"Küsimine kohe, kui ema ja isa ärkavad," oli Milla valmis.

"Jah, võib küll, aga kõigepealt koristame siin natuke," arvas Martin. "Ma ei usu, et emal oleks pooliku viineri ja mustade nukunõude üle elutoalaual eriti hea meel."

Jutumüürist põnevuste pööninguni

Meremuuseumi vastas, Pikk tänav 73 asuv kaunis neogooti stiilis villa on praegu keldrist pööninguni ärevust täis: õige pea kolib sinna **Eesti Laste-
kirjanduse Keskus**, kaasas üle neljakümne tuhande lasteraamatu! Keskuse direktor **Anne Rande** rõõmustab selle üle, et pärast maja kordategemist saavad lapsed seal lisaks raamatute laenutamisele vaadata kunstnäitusi, tegutseda töötubades, näha ja teha teatrietendusi ja seigelda salapärasel pööningul. Hoovi aga tuleb loominguõu, kus kirjalapsed ja –noored saavad Jutumüüri ääres oma luuletusi ja jutte lugeda. Kõik peaks korda saama juba selle aasta sügiseks!

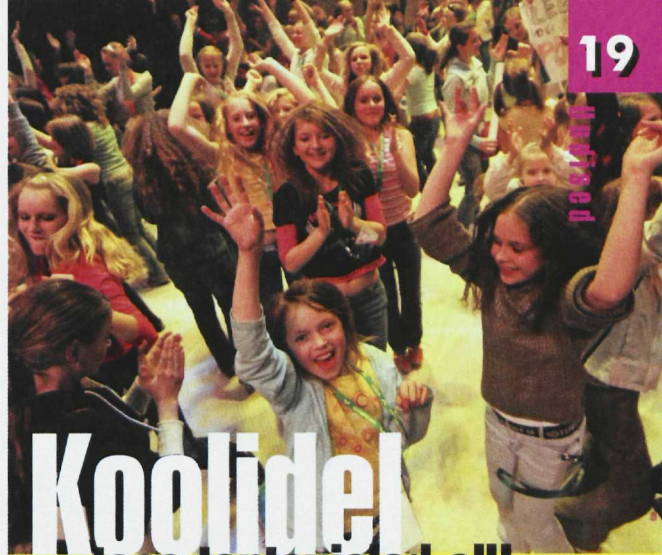
Braavo, Ruudi!

23. Moskva rahvusvahelisel laste- ja noortefilmide festivalil sai parima näitleja preemia eesti mängufilmi "Ruudi" nimikangelast kehastanud **Paul Oskar Soe**. Režissöör **Katrin Lauri** „Ruudi“ on alles aasta vanune – filmi esilinastus toimus mullu veebruaris –, kuid juba on ta osalenud 13 festivalil ja viielt neist ka auhinna koju toonud. Eestis üle kolmekümne üheksa tuhande vaataja kogunud "Ruudit" on näidatud ka Chicagos, Oulus, Tokyos ja Zlinis. Paul Oskar Soe aga teeb praegu kaasa Vene Draamateatri menukas lavastuses "Palat nr. 6".

Triibu-Liine tervitas uusaastat Tallinna ja Harjumaa sõprade-sugulaste seltsis

5. jaanuaril kohtus Triibu-Liine Kirjanike Maja musta laega saalis enam kui poolesaja sõbra ning sugulasega. Kuulati ansambli **2 Wild** minikontserti, uuriti vana hea sõbra Aleksei Turovski käest peatselt algava sea-aasta asju, maiustati traditsiooniliselt tordi ja limpsiga ning lasti hea maitsta kommidel, mille heldeks kinkijaks oli kommivabrik Kalev. Aitäh kõigile – ja loodame, et kohtume kunagi ka kaugemate kantide kirjalastega! Pildile jäid koos toimetajaga meie suurimad hed lapsed Ande, Sabina ja Anneli.

Koolidel taas tantsujalad all!

24. jaanuaril algas taas tantsufestival Koolitants, mida Eesti Tantsuagentuur korraldab juba kaheksandat aastat. Lõppkontsert peetakse üle nelja aasta jälle maha Tallinnas. Festivali peakorraldaja sõnul **Kristjan Kurmi** sõnul on kolme aasta jooksul Eesti suurimad kontserdisaalid ja teatrid Tartus, Pärnus ja Jõhvis läbi käidud ja nüüd on kord jälle pealinna käes. Koolitants toimub kolmes etapis: jaanuaris-veebruaris peetakse maha maakondlikud voorud, märtsis selguvad parimad piirkondlikes voorudes ja võimas lõppkontsert toimub aprillikuus Tallinnas. Mullu osales Koolitantsu festivalil 323 tantsuruppi – kokku 5343 esinejat ehk 10686 tantsujalga!

Noored kunstnikud maalisid doonoreid

Verekeskuse korraldatud lastejoonistusvõistlusele „Doonor on elupäästja“, millest võtsid osa seitsme Tallinna ja Harjumaa kooli 1. – 4. klassi õpilased, saabus ligi 300 võistlustööd. Esikohti said Laagna, Loo, Sõle, Pelgulinna ja Tallinna Kunstigümnaasiumi õpilased ning Kostivere Põhikooli ja Neeme Algkooli noored kunstnikud.

Puukoristaja

Tihastega hästi seltsiv puukoristaja

on talviti sagedane külaline toidumajakeses. Ta on tihastest suurem ja tugevam ning konkurentsi korral paneb ennast selle kaudu ka maksma. Oma voolujoonelise keha, sinihalli ülapoole, lühikese saba ja roostekarva sabaalusega on ta hästi ära tuntav. Läbi silma jookseb puukoristajal must vööt.

Ainsa linnuna liigub puukoristaja puutüvedel ka pea alaspidi. Seda võimaldavad tema laiahaardelised varbad ja pikad küünised. Looduses otsibki puukoristaja puutüvedelt putukaid, liikudes mööda tüve nii üles- kui allapidi. Linnu-

teadlaste arvutuste kohaselt suudab puukoristaja päeva jooksul ära süüa 25 grammi putukaid, mis võrdub tema enese kehakaaluga! Niisuguse tempoga hävitaks ta aastas tervelt 9 kg kahjureid, kuid selline menüü läheks linnu jaoks liiga ühekülgseks. Vahelduseks pistab puukoristaja meelsasti pähkleid, päevaliliseemneid või kaera. Miks mitte ka rasva, kui juba toidumajakesse sai tuldud! Pähklid on puukoristaja eriline nõrkus. Mitmes keeles – nii soome, rootsi kui inglise –, on ta nimigi pähklitega seotud. Toidumajakeses ta naljalt enne muu toidu kallale ei asu, kui pähklid otsas. Otsa saavad nad aga päris kiiresti, sest puukoristajal on komme toidutagavarasid soetada. Nii seemneid kui ka pähkleid

topib ta läheduses koorepragudesse, maskeerib need seal võimalusel samblatuti või kooretükiga ära. Näljapäevadel hea võtta! Muidugi ei leia ta pärast kõiki enam üles – või leiavad salapaiga teised linnud. Aga hea rahulik olla, kui tead, et on tagavarasid!

Veebruaris hakkab puukoristaja juba vilet laskma. See on tema kevadlaul. Õieti on tal isegi kolm erinevat laulu, aga iseloomulik on neile kõigile läbilõikav tugev vile. Kõige paremini tunneb puukoristaja ära tema kutsehüüu järgi, mis on järsk „djutt djutt“ või „djudutt djudutt“. Selle häälsuse järgi on ta endale teiseks nimeks saanud puuklutt, mis on päris laialdaselt kasutusel.

Oma pesa ehitab puuklutt aias, pargis või lehtpuudega metsatukas leiduvasse puuõõnsusse. Kui õõnsuse lennuava on liiga suur, mätsib puukoristaja selle saviga parajaks, nii et ta ise täpselt läbi mahub. Nii on turvalisem. Maikuus kooruvad kuus-seitse poega, kes kõik on hea söögiisuga. Nii käibki peaaegu jaanipäevani puukluttide peres kõva „puude koristamine“ – et lapsed igati tugevad kasvaksid.

Puukoristajad on väga paigatruid linnud. Nad elavad aastaringelt ning aastast aastasse samal territooriumil. Ka noored ei rända sünnikodust kaugele, üksnes lähima vaba krundini. Nii võime olla üpris veendunud, et samad linnud, keda talvel toidame, „koristavad“ suvel meie viljapuid või kodumetsa. Kui meil jätkub piisavalt kannatlikkust, võime harjutada kohaliku puukluti oma peopesaltki pähkleid haarama. See saab olema vastastikune usaldus. Kindlasti mõlema jaoks suur katsumus. Aga tasub proovida.

Peep Veedla

Nii on turvalisem. Maikuus kooruvad kuus-seitse poega, kes kõik on hea söögiisuga.

LOS ANGELES
I will never die
I will never die
World Tour

HEA LAPS

ATLANTIC
SSL
701-75
mark ha

BLAMP

Cerți Paadar

Tere jälle, head sõbrad ja sugulased!

Seekord kuulutame välja detsembrinumbri võistluste auhinnasaajad. Häid kaastöid saabus ka aasta alguses väga palju, nii et pidime ka barbinduse-peauhindade jagamisel lootma loosiõnnele.

Nagu ikka, saavad Tallinna, Harju-, Lääne-Viru-, Järva, Pärnu- ja Läänemaa lapsed oma preemiad kätte **Kullo Lastegaleriist** (Kuninga 6, Tallinn), Tartu-, Valga-, Võru- ja Jõgevamaa laste auhinnad toimetatakse Tartusse **O. Lutsu nim. Raamatukogu Lasteosakonda** (Kompanii 3/5, Tartu). Kellel on muid soov, neil palume toimetusse kirjutada, helistada või meilida.

LEGO - talongide loosimisel

oli õnne: Kristjan Kannukesel Keilast, Filippus Õigusel Möisaküläst ja Jürgen Lätel Tallinnast.

NB! Ka tänavuste usinamate legomõistatuste lahendajate vahel loosime välja ühe kirjasaatja, kelle Hea Lapse hea sõber

REKATO läkitab (koos ema või isaga) Taani Kuningriigis, Billundi linnas asuvasse Legolandit!

Tere! Siin on minu ja mu koera andmed!
KOERA NIMI: Roksanne.
HÜÜDNIMED: Roksi, Roku, Tibu,
SUGU: emane
TÕUG: segavereline
VANUS: 2 a.
SÜNNIPÄEV: 10.04.2004

Ja minu andmed
NIMI: Jete Luik
VANUS: 11
SÜNNA: 16.01
TÄHTKUJU: Kaljukits
KODULOOMAD: koer Roksanne ning kaks kala – Niki ja Miki.
LEMMIKLOOMAD: hobune ja koer
LEMMIK-KOERATÕUD: njuufa, leonberger, berhardiin, spanjel, labrador, doberman.
LEMMIKLAULJAD: Tanel Padar, Mari-Leen ja Paris Hilton.
SOOV: leida kirjasaatja vanuses 10-12, nii tüdrukuid kui ka poisse.
 Vabandan, kui kirjale kohe ei vasta!
ADDRESS: Jete Luik, Vatla küla, Hanila vald, Läänemaa.

Tere, otsin head sõpra 15-18a vanuses, nii poisse kui tüdrukuid.

Olen ise eestlane, aga elan Soomes. Tahaks nagu sellist lahendada kirjasaatja. E-post: cybertirtsu@hotmail.com. Kirjutage mulle ja mina vastan siis ka!

Tere! Olen 10aastane ja otsin sõpra, kellele meeldivad hobused (kirjasõpra või lihtsalt sõpra). Minu msn on: marileen_lao@hotmail.com.

Tere! Otsin 7-9aastaseid plikse, kellega msn-is või skype's suhelda. Minu msn on Laura_suursepp@hotmail.ee. Skype: laurasuursepp.

Tere! Otsin kirjasaatja, kellega suhelda tiguposti kaudu. Soovita-tavalt 13.-14aastasi tüdrukuid. Kui tahad mind kirjasaatjaks, siis saada mulle e-mailile kiri. E-post: kizzi444@hotmail.ee

Tere! Otsin kirjasaatja vanuses 12-13a. Minu msn on maasikas20@hotmail.com. Ise olen 12. Kerli.

Tere, sõbrad!
NIMI: Kätlin Mänd
SÜNNA: 19.03.1994
TÄHTKUJU: Kalad
SOOV: leida kirjasaatja, vanus pole oluline, kuid 18a. ja vanemad ei tohi! Teen kirjasaatjate klubi.
ADDRESS: Härjanurme, Puurmani v., 49002 Jõgevamaa, tel. 56125281
NB! Kirjas võiks olla ka pilt!

Tantsulugude ja -joonistuste eest saavad Barbie'd

Anna-Liis Torm Tallinnast, **Marjaliisa Palu** Tartust ja **Egert Kruberg** Väike-Maarjast. Ergutuskleepsud saavad posti teel **Pille-Riin Kulla** Laevast, **Triin Valdmaa** Jõgevast; **Eneli Juuse** Rakverest, **Anna Maria Uulma** Saue, **Eliis Tischler** Suurpist ja **Anna Maria Liiv** Tallinnast.

Armsad Ellen ja Katrin Sundsbackenis!
Toredat sõbrapäeva!
Karutüdrukud Grete ja Johanna

Kristiina Aderovi joonistus

Ristsõna-CD-d võitsid seekord **Anni Sikk** Tallinnast ja **Uku Viisut** Märjamaalt.

Jõuluviktoriini lahendajatest

võitsid CD-d **Malle Poola** Tartust ja **Lotta-Kaari Kaikkonen** Sondast.

Vanu häid mängu Hiiumaalt

Emmaste Põhikooli 5. klassi õpilased

koos õpetaja Reelika Kasteiniga panid kirja terve rea vahvaid mängu, mida Hiiuma saare lapsed eelmisel sajandil mängisid. Eks sealt see hiidlaste elujõud ja muhe huumorigi pärine: kui ikka maast-madalast üheskoos mängitud ja möllatud, siis läheb täiskasvanunagi nägu naerule, kui meenuvad lapsepõlve muretud mängud.

Eesti Südameliit toimetab hiidlastele kätte oma auhinna – sammumõõtja, millega saab kogu saare risti-põiki ära mõõta. Kui mõni neist mängudest meenutas Sulle, hea lugeja, et Sinugi keelel kibeleb vahva õuemängu kirjeldus, siis oleme koos Südameliiduga ootel varakevadeni!

Leht või kuju

“Leht või kuju” on lühendatud “Mädamuna”. Selle mängu mängimiseks on vaja vähemalt kolme inimest, ringi ja palli. Loositakse, kes saab palli. Võetakse ringi ja visatakse pall õhku ning hüütakse ühe mängija nimi. See, kelle nimi hüütakse, peab palli kinni püüdma, ringi sisse jooksmata ja hüüdma: “Stopp!” Teised aga jooksevad samal ajal ringist võimalikult kaugemale. Kui kõlab “Stopp!”, ei tohi keegi enam kaugemale minna. Palliga mängija valib tavaliselt kõige lähemal oleva mängija ja küsib temalt: “Leht või kuju?” Kui küsitav vastab: “Leht!”, siis võib ta ennast liigutada, kuid mitte kohalt liikuda. Viskaja võib kolm sammu lähemale astuda. Kui aga vastuseks oli kuju, peab sihitav seisma postsirgelt ja viskaja ei tohi tema poole liikuda. Kui palliga mängija sihitavale pihta viskab, siis saab pihta saanud mängija ühe punkti kui aga mööda visatakse, saab viskaja tavaliselt ise punkti. Kui kellelgi on kolm punkti koos, valitakse talle nimi. Selle mängu õpetas mulle ema.

Eimar Tärk

Kuus pulka

Kuus pulka pannakse lauale, mille all on palk. Pulgad pannakse otsa peale ja niimoodi, et teine ots on vaba, mitte vastu maad. Üks lööb jalaga vastu lauda ja kuus pulka langevad maha. Teised lapsed poevad peitu. See, kes pulgad laiali ajas, paneb need lauale tagasi ja hakkab teisi lapsi otsima. Kui ta kellegi üles leiab, jookseb ta laua juurde, lööb pulgad taas õhku ning hüüab leitud lapse nime. Kes esimesena leiti, peab pulgad lauale tagasi panema ja hakkab uuesti teisi otsima. Selle mängu õpetas mulle Edith Niit, tema mängis seda mängu 35 aastat tagasi.

Gerli Niit

Õuemäng

Kui minu ema oli laps, siis nad mängisid tavaliselt ühte mängu, mille nime ta ei mäleta. Selles mängus läks vaja keskmiselt kümme inimest. Viis inimest hoiavad koos kätest kinni ja moodustavad rivi. Nendel on nägupidi vastas teised viis mängijat, kes hoiavad ka kätest kinni. Siis hüüti umbes kaks lauset ja peale seda hüüti ühe mängija nimi. See, kelle nimi hüüti, pidi jooksmata teise rivi juurde ja jooksu pealt nende vahelt läbi saama. Kui see õnnestus, sai ta ühe mängija sealt oma poolele võtta. Kui ta sai kellegi kätte, siis läks ta koos sellega oma poolele tagasi ja mäng jätkus samamoodi. Kui ta läbi ei saanud, siis sai vastaspool ta omale. Võitis see pool, kellel oli lõpuks kõige rohkem mängijaid. Seda mängu mängis minu ema umbes 25 aastat tagasi.

Gertru Jõelecht

Söödav ja mittedöödav

Mängijaid: vähemalt 3
Koht mängimiseks: trepp
Vaja läheb: palli
Mängijad istuvad trepi ülemisel astmel. See, kelle käes on pall, peab ütleva sõna ja viskama kellelegi palli. Kui see asi, mida ta nimetas, on söödav, tuleb pall kinni püüda, kui ei ole, siis ei tohi püüda. Kui teed õieti, lähed astme võrra allapoole, kui valesti, siis astme jagu üles. See, kes esimesena alla jõuab, on uus viskaja. Mängu õpetas mulle ema.

Gisela Kastein

Trifaa

Kui minu ema oli väike, mängisid nemad trifaad. See käis nii: üks laps lugemine numbraid ja teised peitsid end ära. Lugemine käis sajani. Kui sajani loetud, siis hakkas lugeja teisi otsima. Kui ta kedagi nägi, siis ütles tema nime ja lõi kinni. Kinnilõõmise koht oli varem kindlaks lepitud, tavaliselt maja sein või uks. Kui keegi sai ennast lahti lüüa, olid kõik lahti ja siis pidi sama lugeja uuesti numbraid lugema. Seda mängu mängitakse siiani ja ta on küllaltki populaarne. Seda mängu õpetas mulle ema.

Janet Lige

Läts

Selles mängus võib olla piiramatu arv inimesi. Valitakse välja üks inimene, kes mängu alustab. Ta loeb kolmeni ja siis jooksevad kõik mängijad eri suundades laiali. Seejärel püüab ta kedagi puudutada. Keda ta puudutab, see on järgmine püüdja. Mängu õpetas mu ema.

Jarek Elmi

UNI EI TULE PEALE.
VIST JÕIN

MİKS SA TALVEUNES EI OLE?

riik Euroopas
aed

esmaspäev
inglise keeles
... **Arder**
7. noot

1. noot
X
tema

emane lammas
turistide juht
reede

Alo **Mattiisen**
malend
linn Soomes

riik Euroopas
roheline kõõgivili

2 x täht
mägine riik Euroopas

ratsanik istub ...
herneste (ubade) tuba

põhjamaine rahvas
kiskja, koera sugulane
valgusti

sina
sihikindel, järjekindel
taime osa

elegantne naine
mina
inglise keeles

riik Aasias
Erki
põrsastest tarad

skulptor ehk ...
Nelli

Ameerika raha
palve lõpusõna
Diana

Julia
teritan
riik Põhja-Ameerikas

taani-eesti sõnaraamat
... nagu lestakala

väljasurnud Uus-Meremaa linn
aasta voodi

tonn
...-põllundus; allahindlus

tark mees
spordikool
sekund

aroomi levitama
gramm

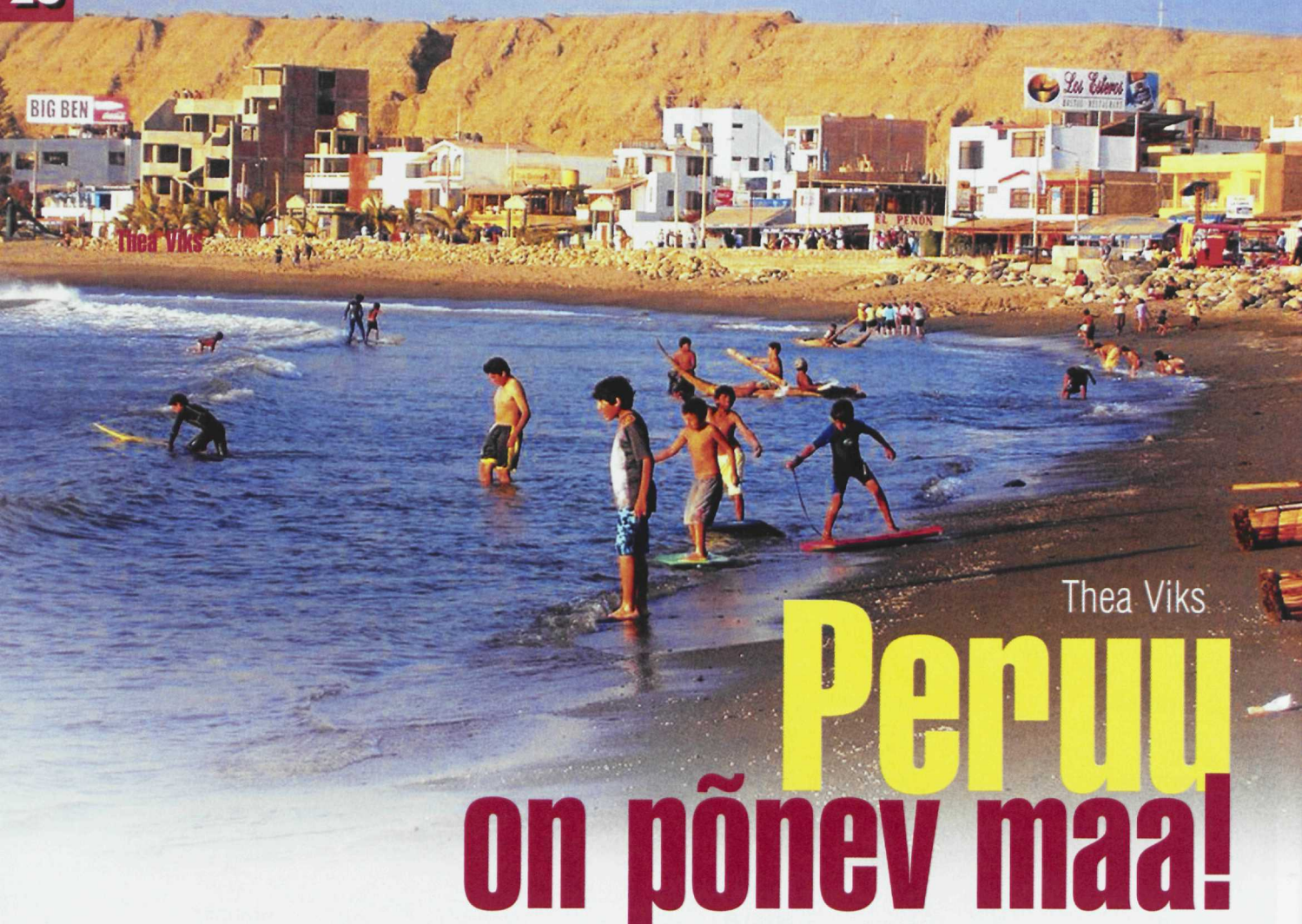
lapsevanem
Kadri

meie vene keeles
volt
Nord

planeet
kehaosa
meeter

kõide

Kes sa oled?

Thea Viks

Peruu on põnev maa!

Olen pea pool aastat elanud Peruus –

kunagise inkade impeeriumi maal, mis oma vägeva ajaloo, sõbralike inimeste ja võimsa loodusega tundub olevat üks põnevamaid maid maailmas. Peruu on Lõuna-Ameerika suuruselt kolmas riik, kus elanikke umbes 28 miljonit. Väga suure osa rahvastikust moodustavad indiaanlased, kes kannavad traditsioonilisi värviküllaseid riideid ja räägivad oma keeli – põhiliselt ketšua keelt. Ülejäänud perulased on enamuses mestiitsid, hispaanlaste ja indiaanlaste järeltulijad. Vähesel määral leidub ka mustanahalisi inimesi, kes kaugetel aegadel neegerorjadena Peruusse tööle toodi.

Peruus on esindatud kolm erinevat looduslikku võõndit: rannikukõrb, mida uhuvad võimsad

Vaikse ookeani lained, tohutud Andide mäeahelikud ja läbitungimatu Amazonase džungel. Nii erinevates oludes on ka inimeste elu väga erinev – rannikul tegeldakse põhiliselt kalapüügiga, mägedes kasvatatakse laamasid ja näritakse hulgaliselt kokalehti (need annavad energiat), džungliinimesed saavad palju eluks vajalikku metsast ning kasvatavad ka mõningaid asju ise.

Samamoodi kui kõik muu, on ka laste elu Peruus väga mitmetahuline. Pealinna Lima keskmiselt jõukate perede lastel ei erinegi see võib-olla väga palju eesti laste omast. Samas elab selles suures linnas ka miljeoneid inimesi, kelle elumajaks on pappseintega hurtsik, kus pole vett ega elektrit – selliste perede lapsed käivad juba varakult tänavatel "nänni" müümas, pilli mängimas või mingil muul moel raha teenimas.

Haridus on Peruus väga oluline, kuid selles mängib tihti suurt rolli raha. Paremates koolides ja ülikoolides õppimine maksab nii palju, et seda saab endale lubada vaid väike osa peruu peredest. Palju on Peruus ka inimesi, kes üldse lugeda ja kirjutada ei oska – seda eriti indiaanlaste seas ja mägedes.

Lapsed lähevad kooli 7-aastaselt ning lõpetavad 16-aastaselt. Õppemaksust sõltuvalt on erinevus koolide vahel suur juba algklassidest alates. Paremates koolides õpetatakse näiteks rohkem inglise keelt. Kooli tasemest aga sõltub see, millisesse ülikooli hiljem sisse saad ja kui hea töökoha leiad.

Kuna Peruu on tugevalt katoliiklik maa, on koolides on usuõpetus tähtsal kohal. Lapsed peavad tundma piiblit, paljusid pühakuid ja erinevaid katoliku kombeid. Viimaseid läheb neil tihti ka vaja, sest Peruus toimub väga palju uhkeid kiriklikke laulatusi, ristimisi, usupidustusi ja muud taolist, kus peab kindlasti teadma, mida teha ja öelda. Koolidel on

Järgnevalt on võimalus tutvuda kahe noore peruulasega, kes lahkelt olid nõus Hea Lapse jaoks veidi oma elust jutustama.

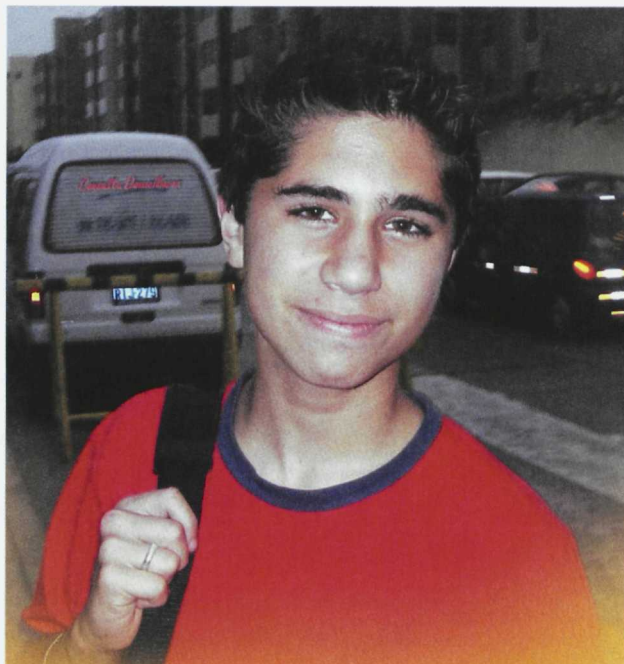

Kathi [12]

on väike terane tüdruk, kes elab oma ema, kahe õe ja vennaga ühes Lima vaesemas rajoonis. Ta ema on töötu ning isa pere juurest lahkunud, nii et nende elu on raske – raha teenivad nad igasuguste asjade, näiteks karamellkommide müümisega. Kui Kathiga viimati kohtusin, teatas tüdruk õnnelikult, et neile pandi just majja elekter sisse.

Kathi hüüatab rõõmsalt, et talle meeldib väga koolis käia. Lemmikained on matemaatika ja kunstiopetus. Vaba aega veedab tüdruk sõbrannade seltsis. Tavaliselt mängivad nad nukkudega, vahel ka pimesikku või võrkpalli. Samuti meeldib talle jutustusi lugeda ja multikaid vaadata. Tulevikus on Kathil plaanis saada advokaadiks.

Kathi pole kordagi oma elu jooksul Limast väljas käinud. Kõige rohkem tahaks ta reisida Argentiinasse ja USA-sse, sest räägitakse, et seal on ilus. Eestist pole tüdruk kunagi kuulnud, kuid ütleb, et tahaks koos oma õdede ja vennaga kindlasti siia tulla.

Aaron [15]

on rõõmsameelne poiss, kellega sain tuttavaks seepärast, et ta müüb igal õhtupoolikul mu maja lähedal käsitsi valmistatud *chocofejasid* – imehäid šokolaadikomme.

Aaronil on üks õde ja kolm venda. Ta elab Limas ühes kenas linnaosas ning töötab iga päev neli tundi ema tehtud komme müües, et perekonda rahaliselt toetada. Poiss käib keskkoolis ning kooliskäimise kohta ütleb ta, et enam-vähem meeldib. Vabal ajal käib ta sõpradega väljas ja jalgpalli mängimas. Tulevikus tahab Aaron saada inseneriks.

Poiss on perega Peruus üsna palju ringi reisinud ning ütleb, et talle meeldib Limas elada. Veel tahaks ta reisida Ecuadori, Kolumbiasse ning kunagi ka Euroopasse.

Küsimuse peale, kas ta on kunagi kuulnud Eesti-nimisest riigist, ütleb Aaron, et ikka on – geograafia tunnis õppisid.

enamasti ka usuga seotud nimed, näiteks "Jeesuse veri" või "Neitsi Maarja süda".

Tegelikult on Peruus ka palju inimesi, kes järgivad teisi uskusi peale ristiusu – peamiselt indiaanlaste seas. Seetõttu on sellel maal seniajani palju nõidu, šamaane, ravitsejaid ja

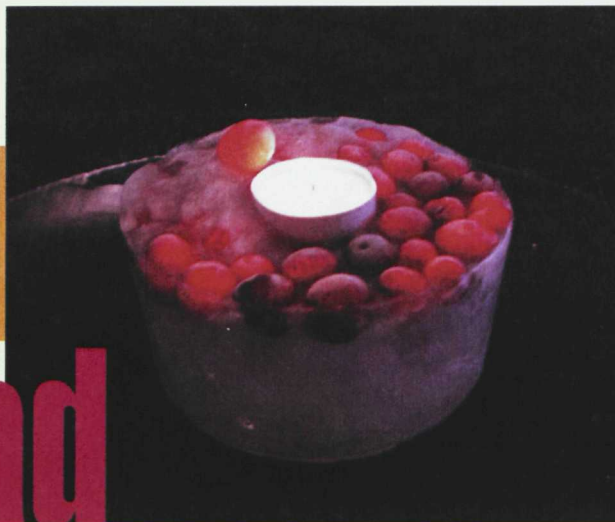
muid põnevaid tegelasi, kes mujalt maailmast juba suuremas osas kadunud.

Mõni sõna autorist:

Thea oli veel hiljuti meie hea kirjalaps, kes võitis Hea Lapse võistlustel mitmeid auhindu.

Triibu-Liinel on ütlemata hea meel, et ta ka Peruus õppides toimetust meeles pidas ja oma muljeid meiega jagas!

Kodused jääküünlad

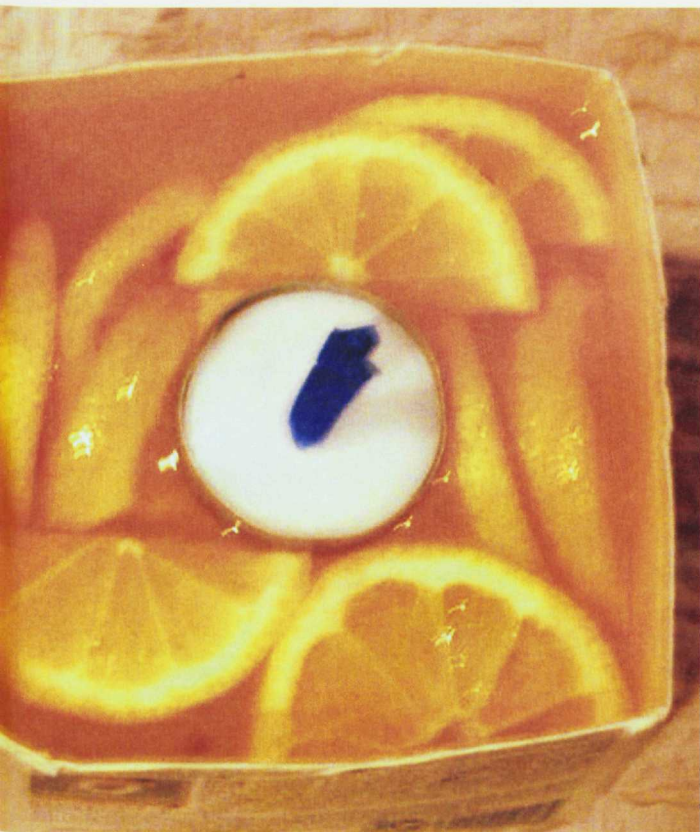
Kodused jääküünlad loovad jäise ja lumise meeleolu aastaringselt – isegi siis, kui tundub, et talv jääbki talvekuudeks taevasse.

Veel mõnusam on aga kärelda pakasega juua kodus sooja teed ja vaadata, kuidas jääküünlad tasakesi sulavad.

Jääküünalde valmistamiseks läheb sul vaja:

- Küünlavormideks sobivaid plastikust erineva kujuga karbikesi (jogurtitopse, mahlapakke, võikarpe), sobivad ka pabernõud.
NB! Klaasist nõusid mitte kasutada, sest need võivad vee jäätumisel sügavkülmas katki minna!
- Vett
- Pisut fantaasiat, et välja mõelda, mida soovid jääküünla sisse panna: selleks sobivad näiteks õunaviilud, sidrunid, pohlad, mustikad, mandariinid, puuoksad, käbid...
- Pisikesi teeküünlaid ja pisut teipi
- Sügavkülma

Veebruaril on rahvakeeles ilus nimi!

Kas tead, et meie esivanemad kutsusid veebruari **küünlakuuks?** Külmadel ja hämaratel öhtutel hoovas küünalde valgusest heledat hubasust ja kindlusetunnet. Kristlikus kirikus peetakse küünalt maailma valguse sümboliks. Keskajal kaitstesid katoliku preestrid oma kodusid õnnistatud küünaldega deemonite ja nõidade eest, ning tänapäevalgi võib kirikutes näha küünlaid, mis on süüdatud kellegi mälestuseks või kaitseks.

Kuigi tänapäeval ei anna küünalde valgusringe elektrivalgusega mitte võrreldagi, süüdatakse kõige rõõmsamate ja ka kurvemate tähtpäevade puhul ikka ka küünlad.

2. veebruar kannab küünlapäeva ja ka küünlamäärpäeva nime, Lääne-Eestis on seda päeva nimetatud ka pudrupäevaks. Küünlapäeval keedeti rammusat tanguputru ja söödi sealihha – mõnel pool peeti oluliseks, et laual oleks just seaselgrootükk, sest oli ju tegu talve selgroo murdmisega. Sel päeval valmistati ka küünlaid: arvati, et küünlapäeval valatud rasvaküünlad põlevad eriti heleda leegiga.

Maamehed võtsid küünlapäeval ka naiste tööd enda teha: perenaised võisid rahumeeli kõrtsi marjajooke ehk küünlapuna jooma minna. Ketramine oli sel päeval rangelt keelatud – ja ega mehed sellega vist hakkama oleks saanudki! Õmblemine ja kangakudumine said aga hoo sisse just küünlakuul ning kestsid jüripäevani – 23. aprillini. Ega ju enne seda õues suurt tööd teha saanud!

Küünlapäeval peeti kogunesid teeäärsetes kõrtsides ka peremehed, kes otsisid taludesse uusi sulaseid ja tüdrukuid ning suilisi ehk suviseid heina- ja põllutöölisi. Neil kogunemistel oli vahva nimi – mokalaat! Mokalaatu võiks ju tänapäevalgi pidada – näiteks selleks, et aru pidada, mida te koos sõpradega koolivaheajal võiksite ette võtta!

Valmistamine

Kui kasutate mahlapakke, siis löika need pooleks sellise kõrgusega nagu soovid.

Täida küünlavormid veega, lisa, mida iganes soovid: marju, puuviljalõike jms. Arvesta sellega, et kergema kaaluga ained tõusevad veepinnale ja raskemad vajuvad põhja.

Värviliste küünalde valmistamiseks sega vesi mahlaga.

Soovi korral võid valmistada tavalisi jääküünlaid ilma midagi lisamata. Küünalde taht tuleb teibiga kinni katta, et see märjaks ei saaks.

Kõige viimaks lisadki teeküünla, mis vajub pisut vee sisse, kuid jääb pinnale hulpima.

Siis tuleb asetada küünlavormid ettevaatlikult ööpäevaks sügavkülma.

Kui plaanid jääküünlaid lauakaunistuseks mingil tähtpäeval ja kavas on sõbrad külla kutsuda, siis tuleb küünlad valmistada päev varem.

Jääküünlad saab vormidest hõlpsasti välja kummutada, kui valad vormi põhjale õige veidi tulist vett.

Küünlad võid asetada klaasist taldrikutele ja ega need nii kiiresti ära ei sulagi, kui arvata võib!

Mõnusaid küünlaõhtuid!

Kristina Kruuse

Rahvatarkest küünlakuu kohta

- Küünlakuul jookseb päikesel teine silm vett.
- Kui küünlakuus ei saa kukk räästa alt juua, siis paastukuus saab juba härg, aga kui küünlakuus saab härg juua, siis paastukuus ei saa kukki.
- Kui küünlakuus on sula, siis paastukuus külm, aga kui küünlakuus külm, siis paastukuus sula.
- Kui küünlakuus kuuseoksad pudenevad, hakkab lumi paastukuus sulama.
- Küünlakuu külm toob sooja suve.
- Küünlapäeval läheb külma süda lõhki.
- Kui küünlapäeval nii palju päeva paistab, kuni raha maast üles saab võtta, siis saab ikka eestuleval suvel heinu.

Mänguasju läbi sajandite

Igäihel meist on mälestusi mõnest mänguasjast, mida tegelikult polegi enam olemas mujal kui meie meenutustes. Vahel on tuline kahju, et ema ei saa näidata oma lemmiknukku ja isa mänguautod on juba ammu automaale tagasi läinud. Sellest polest saab vanu.. mänguasju näha nii Tartus kui ka Tallinnas.

Tallinna Linnamuuseumi Lastemuuseumi

kahel korral võib näha mänguasju, mille vanus ulatub keskajast tänapäevani. Vanimateks eksponaatideks on väike nahkpall 15. sajandist ja moenukk 18. sajandi esimesest poolest. Siin võib tutvuda laste mängumaailmaga läbi aegade: välja on pandud nukud ja nukumööbel, autod, rongid, laevad, mänguloomad, lauamängud, lasteraamatud, postkaardid ja muu huvitav. Külla tulnud lapsed saavad mängunurgas mängida, legoklotsidest ehitusi kokku panna, raamatuid ja multfilme vaadata ning koos juhendajaga igasuguseid asju meisterdada.

Nüüd aga veidike nukude ajaloost.

Nukud on varasemaid mänguasju, mis on eksisteerinud kõigi tsivilisatsioonide juures. Mängunuku ajalooline vanus ei ole täpselt määratav, kuid uuringute põhjal pärinevad esimesed nukud kui mänguasjad Hiis-Egiptusest, Antiik-Kreekast ja Antiik-Roomast. On teada, et maailma kõige vanem nukk leiti 1889. aastal ühe Vana-Rooma hauakambri lahtikaevamisel.

Selle elevantiluust nuku vanus on arvatavasti üle 1800 aasta!

Inimkonna arengu algetapil on nukutaolisi figuure kasutatud iidolite, amulettide ja teiste kultuslike esemetena. Keskajal oli kasvatusüsteem aga karm ja nõudlik, nii et selle aja lapse maailm oli sünge.

Kaltsunukke on kujutatud vaid ühel 9. sajandi joonistusel. 1819. aastal leiti Nürnbergis tänava sillutamisel mänguasjade kollektsioon, mis kuulus 15. sajandisse. Selles leidunud savinukud olid mõeldud arvatavasti lihtrahvale.

Enamus Tallinna Lastemuuseumi vanematest nukkudest on valmistatud Saksamaal. 19. sajandil kujunes põhiliseks nukutööstuse piirkonnaks Thüring, kus maailmakuulsates

mänguasjulähisa... mänguasjula

portselanimanufaktuurides valmistati biskviitportselanist nukke, mida eksporditi üle terve maailma.

Suur nukutootja maa oli ka Prantsusmaa. Peale portselanist moedaamide leiutati Prantsuse nukutööstuses 1880. aastal BEBE – lapsenäoga nukk. See oli revolutsiooniks nukutööstuses ja lõpetas saksa nukude õitseaja. Prantsuse nukud olid aga kallid, sest prantslased panid suurt rõhku hinnaliste nukukleitidele. Sageli kuulus nuku juurde ka uhke garderoob. Saksa nukud kandsid aga tihti ainult särkpükse.

20. sajandi suured sõjad tegid lõpu hinnaliste nukude ekspordile ning biskviitportselanukkude tööstuse õitseage sai läbi.

Nukud, millega mängisid lapsed Eestis, on põhimõtteliselt sarnased teiste Euroopas valmistatud nukudega. Laste mängunukud kujutasid kuni 19. sajandi teise pooleni kaunit riidetatud täiskasvanud naisi, nad olid oma aja iluideaalid. Lapsnuku võidukäik algas alles 20. sajandil.

Need, kes soovivad vanu mänguasju oma silmaga näha, leiavad Tallinnas asuva lastemuuseumi Kotzebue tänava majast number 16.

Lisainfo: www.linnamuuseum.ee/lastemuuseum/

Suurvahetund

Pane *Kidszone'i* maskotile nimi!

Kuigi mängumaailm **Kidszone** aadressil Pärnu mnt. 139E on juba üle kahe kuu avatud, ei ole ikka veel nime sealsel maskotipoisil, kes poseerib ka kõrvaloleval pildil. Selle vea parandamiseks on nüüd Sinul, lennukate mõtetega lugeja, ainulaadne võimalus – **kirjuta üles nimi või nimed**, mis sinu arvates poisile kõige paremini sobiksid ning saada oma ideed enne veebruarikuu lõppu Hea Lapse toimetusse – aadressi leiad ajakirja esimeselt leheküljelt. Paremate ideede saamiseks

võiksid külastada kodulehekülge www.kidszone.ee või tulla ise koos sõprade või perega keskusesse mängima. Lisaks nimevariantidele on oodatud joonistused ja ka kirjutised (veel) nimeta poisist. Parimad tööd saavad **auhinnatud Kidszone'i perepiletitega!**

Kidszone on Baltimaade suurim aastaringelt töötav mängumaa, mille 1200 ruutmeetri pinnale mahub hulgaliselt nii lastele kui ka täiskasvanutele pikaks ajaks tegevust pakkuvaid atraksioone. Keskuses ei ole ühtegi passiivset arvutimängu, kõik tegevused on füüsiliselt arendavad ja mis peamine – lõbusad.

Kidszone asub aadressil Pärnu mnt. 139E (autoga saab paremini kohale Järvevana teelt, ühistransporti kasutades tuleks sõita bussidega 5, 14, 18 või 36 Hallivanamehe peatusesse) ning on avatud esmaspäevast reedeni kell 12:00 – 21:00 ning nädalavahetustel 10:00 – 21:00. Keskuse päevapilet maksab 125 krooni, peredele, püsiklientidele ja gruppidele on soodustused.

Kas kirjasõber on üldse sõber?

Kirjutajal Sulle, Triibu-Liine, juba mitmendat korda, aga seekord on mul vägggga tõsine küsimus. See kõlab nii: kas on üldse mingit mõtet kirjavahetust pidada, kui tegelt on kõigil sellest suva? Võib-olla päris kõigil ei ole, aga minule igatahes on juhtunud sellised kirjasõpsid, kellega sõbrustamisel pole nagu mingit pointi.

Olen kirjutanud vist mitmekümne pliksiga ja mõnede poistega ka, aga üle kahe-kolme kirja pole neist üheltki saanud. Kahe tüdrukuga kirjutasime ka tiguposti teel, nendega oli sellepärast natuke normim kirjutada, et saatsime üksteisele ka oma fotod, noh, tegelt võib rates ka pilte näha, aga päris foto on ikka nagu parem. Üks pliks fännas Shakirat nagu minagi, temaga vahetasime vist kolm kirja, sest vahetasime ka postreid. Aga nüüd pole enam tükk aega kuskil ajakirjades Shakirast kirjutatud (vähemalt minu teada) ja mul pole talle midagi saata, samad lood vist temaga ka. Ja ongi jutul lõpp, sõprus otsas!

Üks jälle vahetab oma meiliaadresse rutem kui pastakaid ja avaldab mitmes ajakirjas sõbraotsimise kuulutusi, aga kui olen talle kribanud, siis saan iga kord samasuguse vastuse: "Tänks kirja eest! Praegu pole kahjux aega pikemalt kribada, nuuks. Ole kalla edasi!"

Talvetaat otsib pesapaika!

Arvake ära, kus tehti selle aasta alguses niisuguseid vahvaid lumememmesid? Kes arvab, et Soomes, Rootsis või muudes põhjamaades, see eksib kõvasti. Pildi saatis eesti tüdruk Maret Ameerikast, ja lumememme pildistas ta Põhja-Kalifornias, Tahoe järve ääres. Maret kirjutab, et seal "sadas ootamatult meeter lund maha ja siis oli lõbu laialt. Uskumatu, kuidas noored ja vanad tänaval käisid, õnnelikud näod ees, nagu oleks kuld maha sadanud. Lapsed ehitasid hotelli parkimisplatsile lumememme ja see seisis seal kolm päeva, ilma et keegi ihaldatud parkimiskoha nimel ta puruks oleks sõitnud. Pange see pilt "Heasse Lapsesse" kui tervitus kolme tuhande meetri kõrgusel. Lumememme seelik ja soeng on Sierra männist."

Näe, kuidas talvetaadil võivad vahel plaanid segi minna – äkki oli see lumi tegelikult mõeldud Otepäele või Oiule?...

Arvatavasti on see jutt tal arvutis, nii et teeb kogu aeg copysid, ainult smailisid on iga korraga rohkem.

Meie klassis uhkustavad kõik, et neil on kümme või kaksikümne kirjasõpsi, aga ma ei usu, et neile ka teistmoodi kirjad tulevad.

Mida Sina, Hea Laps, sellest arvad? Kas on sellisel kirjasõprusel üldse mõtet? Või on minul lihtsalt nende sõpradega kuidagi nihu läinud?

Blond Ingel

Triibu-Liine vastus:

Armas Blond Ingel, äkki on häda selles, et Sa ise ei ole oma kirjasõpradele kuigi pikalt ja asjalikult vastanud? Kas oled esitanud neile küsimusi, millele vastates annaksid nad Sulle teada, mis neid huvitab ja millest võiksid järgmises kirjas kõnelda?

Aga mida arvate kirjavahetusest – olgu siis interneti-omast või hariliku posti teel käivast – Teie, head sõbrad ja sugulased? Kas keegi oskab Blondile Inglile asjalikku nõu anda?

Nimi ei riku meest, naist ega nukkugi!

Kutsume iga päev üksteist nimepidi ega mõtle kuigi sageli sellele, et kunagi oli aeg, kus me vanemad alles nuputasid, mis nimi lapsele kõige paremini passiks. Virumaa tüdruk Kadi on oma nimeloo välja uurinud. See kõlab nii.

Minu nimi on Kadi. Ma sain selle nime raamatust valimise teel. Asi oli nii. Kui mina sündisin, tekkis probleem, mis mulle nimeks panna. Ema võttis riuli pealt kinnisilmi ühe suvalise raamatu. Ta lappas läbi terve raamatu ja kirjutas üles kõik nimed, mis seal raamatus olid. Kui nimed kirjas, lugesid ema ja isa salmi:

"Kapten, kapten, kannan ette, teie naine kukkus vette, pea ees ja jalad taga, sina oled mängust vaba."

Näpp jäi Kadi peale. Nii ma oma Olen ülimalt õnnelik, et ma ei saanud Kata. See oli õnn.

nime saingi. endale nimeks

Kadi Laarmaa Laekvere Põhikoolist

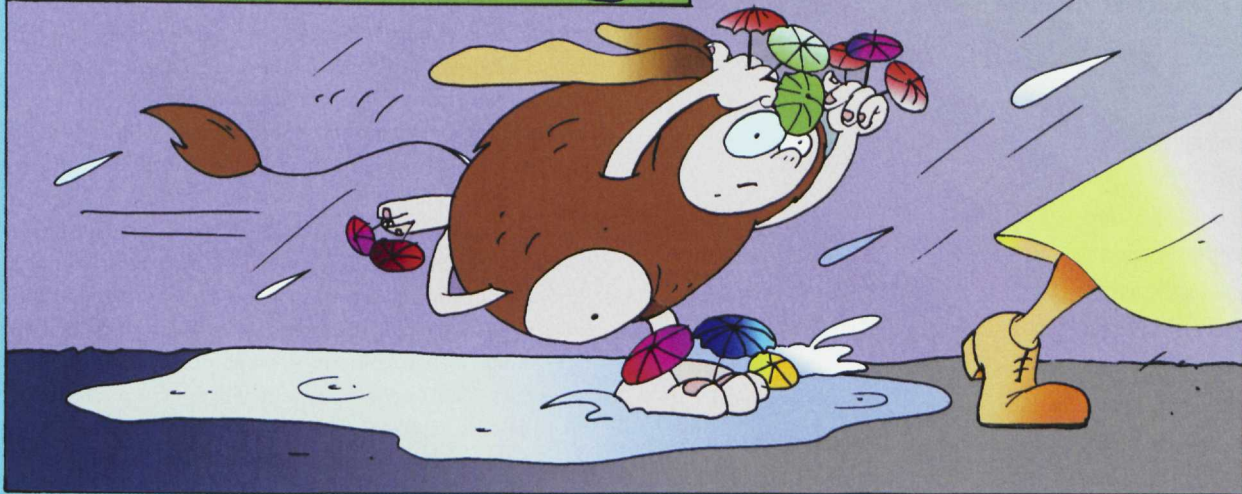
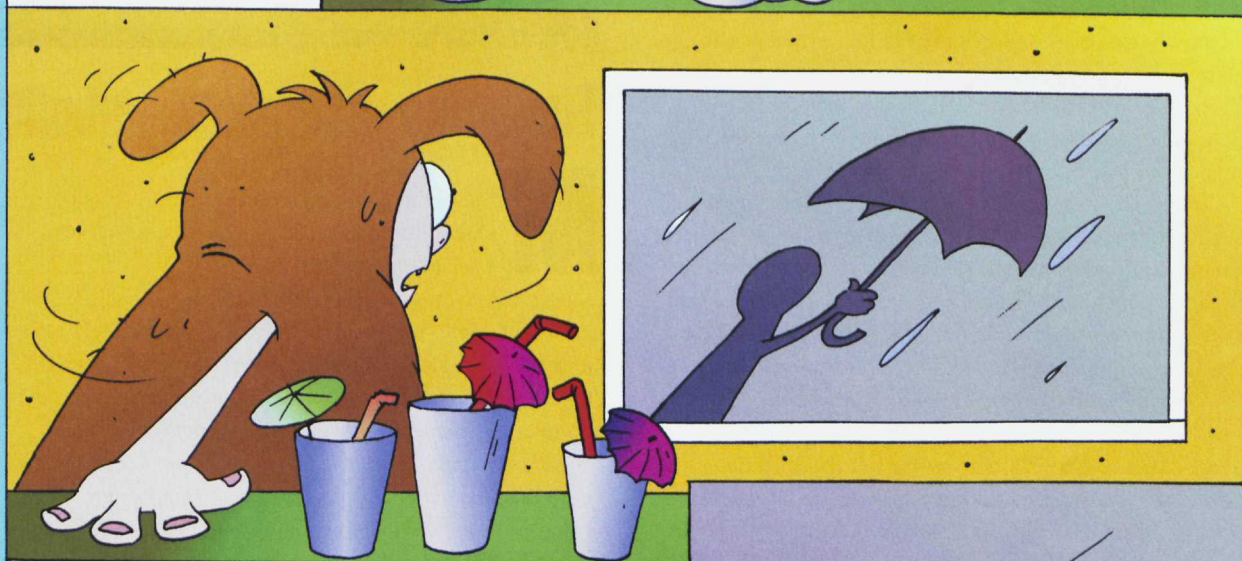
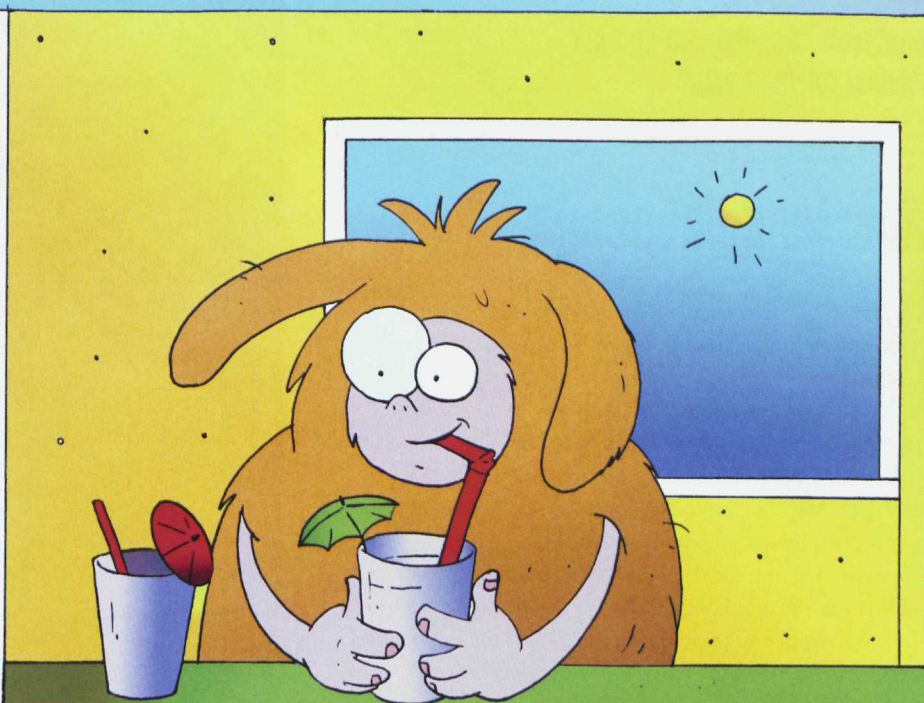
Barbie kohta kõneldakse, et tema sai oma nime nukudisainer Ruth Handleri tütre Barbara järgi. Aga kuidas said Sina hea sõber, oma nime? Uuri see järele ja kirjuta meile!

Parimatele auhinnaks Rimonnelt uue Barbie-multika tegelased – sõbratarvid, kellel filmis küll oma nimed olemas, kuid eks neid saa iga tüdruk oma maitse järgi ümber "ristida"!

Maaletooja: RIMONNE

r a h n n u

Reet Mängel- Juuse

Võistluselt "Koolilaps ja õpetaja – mõlemat on väga vaja"

Minu lemmikõpetaja

Iga õpilane valib endale lemmikõpetaja sageli juba esimesest klassist alates. Mõnikord valitakse lemmikut silmadega, mõnikord südamega. Mina arvan, et tüdrukud valivad lemmikõpetaja välimuse järgi. Poisid aga hindavad rohkem südamlikkust ja mõistvat suhtumist.

Minu parim õpetaja on ema. Ta õpetab geograafiat ja bioloogiat. Ma olen tema üksiklaps. Lapsepõlves pühendas ta kõik oma vabad minutid ainult mulle. See aeg jäi mulle hella mälestusena hinge. Õhtuti jutustas ta mulle muinasjutte, kui aga tal ei jätkunud aega, proovisin ise raamatuid uurida. Nii ma õppisingi märkamatu lugema. Minu ema on ka hea joonistaja. Ma mäletan suuri värvilisi looduspilte. Need olid väga ilusad!

Ema on ühes isikus minu parim õpetaja, sõber ja nõuandja. Tema kogemuste pagas on suur ja ta jagab seda ka minuga. Õpilased armastavad teda väga, eriti poisid. Koolis iga õpilane õpib ja armastab geograafiat sellepärast, et minu ema oskab seda väga huvitavalt õpetada.

Ma olen rõõmus, et see armastatud õpetaja on minu kallid ema. Ma armastan teda kogu südamest ja arvan, et ka kõik tema õpilased kannavad teda kaua oma südames. Ema on mulle palju õpetanud. Oleme koos uurinud taimi ja loomi. Tema suunamisel tegin suure putukatekogu, kogusin usinasti materjale loomade ja lindude kohta. Olen täiesti kindel, et seon oma edasised õpingud loodusteadusega.

Mõtlen, et lemmikõpetajal on tähtis osa iga õpilase arengus. Lemmikõpetajaga arvestatakse rohkem, teda võetakse eeskujuks. Teda ei taheta salvata ega alt vedada. Tema tundidest ei tehta poppi. Sõbralik suhtumine on heaks inspiratsiooniks mõlemale poolele.

Nikita Ivanov Vene Föderatsiooni Petseri 2. Keskkoolist

Minu õpetaja

Koolis ootab õpetaja, ootab tema naerul suu. Tunnis meile tarkust jagab igal koolikuul.

Vahel tunnis keerlen ma, siis saan õpsilt riielda. Paha olla ma ei taha, anna andeks, õpetaja!

Robin Merilai
Jakob Westholmi Gümnaasiumi
2a klassist

Minu klass

Õpin Väike-Maarjas esimeses A-s. Õpetajaks Silja Tammi, mõnus õps on ta.

Laura Inno
Väike-Maarja Gümnaasiumist

Elegantne, sarmikas, rahulik...

Minu parim õpetaja on Loona Päril. Ta on elegantne, stiilne, sarmikas, rahulik, huvitav, leebe, otsekohene, intelligentne, sümpaatne.

Ma tutvusin temaga 1. septembril, kui ma esimesse klassi läksin. Ta õpetas alati huvitavalt. Mul oli väga kahju kui ta enam 4. klassis meie õpetaja polnud. Ta on aktiivne, sest tegeleb ujumise, vesiaeroobika ja suusatamisega ning ürituste korraldamisega. Ta on ka mitme aine õpetaja: kehaline kasvatus (algklassidele), majandus, ja ta annab enda kolmandale klassile ka muid põhiaineid. Ta on alati hoive ja abivalmis. Mulle meeldib tema juures mitmekülgsus ja huumor. Tal on kenad, paksud, lainelised brünetid juuksed. Tegelikult saab ta kõigiga hästi läbi, sest ta on hästi sõbralik. Ta korraldab põnevaid üritusi ja reise, näiteks perepäevi ujulas, kus saab osaleda põnevatel võistlustel ja auhindu saab ka. Ta korraldas ka reisi Jurmala veeparki, kuhu võttis kaasa ka teiste klasside lapsi. Tal on kolm poega ning üks õde. Ta on alati stiilselt riides ja kena.

Probleeme lahendab ta alati hästi, sest saab alati süüdlase teada või asjad klaaritud. Sünnipäeva korraldas ta klassis igaühele huvitava. Näiteks lasi ta igaühel kaardi joonistada ja köitis need kokku ning lisis enda kaardi oma ilusa käekirjaga ning ta alati ostis šokolaadi. Ta on väga hooliv ja muretsev teiste pärast, alati saab muredega tema poole pöörduda. Tal on originaalsed mõtted, sest kunstitunnis meisterdame või joonistame me alati mdagi huvitavat. Ja loodusõpetuse tunnis tegume katseid. Talvel käsime uisutamas, kelgutamas, suusatamas. Teatris käisime me ka tihti. Tunnid tegi ta alati huvitavaks.

Ta on minu lemmikõpetaja oma originaalsuse ja hoolitsemise pärast. Alati võib tema poole pöörduda.

Marleen Taal Türi Majandusgümnaasiumist

Sajandi jagu skautlust

Üks maailm – üks töotus!

Aasta 2007 on skautluse suure juubeli aasta: kogu maailma skautlus tähistab oma 100. ja Eesti skautlus 95. juubelit.

Meie juubeliaasta avaürituseks on veebruaris toimuv turniir „Skautlus 100“, millega tähistatakse ühtlasi ka skautluse looja, Briti armee kindrali Robert Baden-Powelli 150. sünniaastapäeva. 16. märtsil aga on kõik skaudijuhid ja skautluse huvilised oodatud osalema **konverentsil**, kus käsitletakse eesti skautluse ajalugu ning skautluse mõju ja rolli maailmas.

Aga et skaudid ei mütta mitte ainult metsas, siis korraldatakse ka **skautlikke linnamänge**. Ühel sellisel saab osaleda näiteks Tallinna Vanalinna Päevade raames. Mäng on avatud kõikidele linnakodanikele ja külalistele olenemata vanusest ning selle eesmärgiks on pakkuda võimalust nii linna, ajaloo kui ka skautliku tegevusega tutvumiseks. Linnamäng koosneb matkarajast linna tänavatel ja parkides ning tegevuspunktidest rajal, kus tuleb näiteks püstitada telk, anda esmaabi, teada tähtsamaid ajaloosündmusi, teha sõlmi või hoopiski meisterdada mõni väike skaudiehitis. Oluline on meeskonnatöö ning see, et tegevuspunktidest mitte ainult ei nõuta teadmisi ja oskusi, vaid ka jagatakse neid.

Skautipäike tõuseb!

Juubeliaasta tippsündmuseks on aga **Scouting Sunrise** ehk **Skautluse päikesetõus 1. augustil**, kui üle maailma igas riigis kohaliku aja järgi kell 8 hommikul toimub tseremoonia, mille käigus kõik hundud ja skaudid ühendavad oma hundulubadust või skauditöötust. Ühtlasi meenutatakse aega sada aastat tagasi, mil skautlus alguse sai ja mõtiskletakse selle üle, mis on muutunud, mis jäänud samaks ning kuidas tulevikus veel paremaks saada. See on päev, mil kõiki inimesi oodatakse osa saama killukesest skautlusest. Eestis toimub „päikesetõus“ piirkonniti vastavalt skauditöötuste paiknemisele, aga kindlasti saab sellest osa võtta Tallinnas. Interneti teel toimub otseülekanne ka skautluse sünnikohast – Brownsea saarelt Inglismaal –, kuhu on 1. augusti hommikuks kogunenud igast riigist üks esindaja, et anda uuesti oma töötus skautluse uue sajandi lävel. Tähtsa päeva õhtuks sõidavad Eestis hundud ja skaudid edasi Tagametsa, kus saab alguse juubeliaasta **olümpiamängude-teemaline laager**.

Novembrikuus aga saame tähistada veel üht tähtpäeva – **Eesti skautluse rajaja Anton Õunapuu** 120. sünniaastapäeva, mil kogunetakse Pärnumaale, et **ühistalgetel** korrastada Anton Õunapuu kodukoht ning mälestuskivi. Juubeliaasta üritused lõpetab **skaudi töö- ja õpikoda** Mardilaadal.

Selline oli lühiülevaade Eestis toimuvast.

Rahvusvahelistest üritustest on kindlasti tähtsaim ülemaailmne laager ehk maailmajamboree Inglismaal, millest võtab osa ka Eesti esindusüksus.

Toredaid ettevõtmisi on aga kindlasti veel teisigi. Olgu siinkohal ära märgitud ka see, et suvel toimival noorte **tantsupeol** moodustavad tantsijad staadionimurule **skaudiliilia**

kujundi ning laulu- ja tantsupeo ajaks on plaanis välja anda ka skautide poolt sisselauldud **skaudilaulude heliplaat** eesmärgiga tutvustada ja jäädvustada läbi aegade populaarseid skautlikke laule. Ilmumas on ka skautluse juubelit tähistav **postmark**.

Kutsun ka kõiki Hea Lapse lugejaid skautluse aastast osa võtma! Täpsemat infot ürituste kohta saab ürituse eel Eesti Skautide Ühingu kodulehelt www.skaut.ee või kirjutades 2007@skaut.ee.

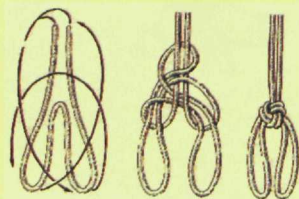
Skautliku vasaku käe pigistusega – südamest südamesse,

Sirje Pool,
Skautlus 100/2007 Eesti koordinaator

TEE JÄRELE!

Kolmekordne põimsõlm

Seda sõlme saab kasutada nii nõõri lühendamiseks kui väga edukalt ka endale ise köiest kiige tegemiseks. Suveni on veel piisavalt aega harjutamiseks!

Tahaksin ka balletti õppida

Mina käin tantsimas Peep ja Ave Vardja antsukoolis. Olen tantsinud juba 3 aastat! Muidugi tahaksin balletti ka õppida.

Eliš Tischler Suurupist

Tantsimine hoiab vormis

Mulle väga meeldib tantsimine. Kunagi oli meie koolis peotantsu-tunnid, nii et seda ma natukene oskan. Praegu käin ma 3 korda nädalas showtantsus. See on äge, kuna me saame käia esinemas ja võistlemas. Eriti meeldivad mulle tantsukostüümid. Ma soovitan teil kõigil minna tantsima, kuna see hoiab hästi vormis ja on ka lõbus!

Marjaliisa Palu Tartust

Ka printsid on tähtsad!

Mina olen 6aastane Anna-Liis. Arvan, et tantsima ei pea ainult printsessid, vaid hoopis printsid ka. Mina tantsin swingtantsu. Seda saab tantsida koos printsiga. Minu esimene prints oli Rasmus. Praegu on mul 2 printsi: Alari ja Kaspar. Esimene esinemine on meil Alari ja Kaspariga Lumepalliturniiril. Kui prints tantsib hästi, siis tantsib ka printsess hästi!

Anna-Liis Torm-Kriis Tallinnast

Tantsin Vikerkaare ansambelis

Minu viimased esinemised olid detsembris Salme Kultuurikeskuses. Mulle meeldib väga Vikerkaarega tantsida. See on väga huvitav, aga nõuab väga palju tööd. Pildi tegin enda tantsust "Andy", kus mina mängin peaosas.

Minu treeneri nimi on Elo Maarika Kongo. Ta on küll range, aga väga andekas. Ja ma loodan, et meie tants läheb ka Kooli-tantsule. Vikerkaares tantsida on väga tore!

Anna Maria Uulma Sauelt

Minu esimene medal

Esimeses klassis käisin ma rahvatantsu-ringis. Seal õppisin ma näiteks „Pannkoogi tantsu“ ja „Kelgusõitu“. Siis jäi mul aga rahvatantsu pooleli, sest õppimine ja muusikakool ei jätnud muuks enam aega.

Peotantsu läksin ma kolmandas klassis. Kokku olen ma seal käinud nüüd 2 kuud. Päris alguses õppisime erinevaid liigutusi, mida peotantsus vaja läheb. Siis hakkasime õppima kahte tantsu – aeglast valssi ja tšatšat.

Minu partner peotantsus on Martha. Tema õpib minu paralleelklassis ja on peotantsus käinud juba 3 aastat.

Detsembris käisin ma oma elu esimesel peotantsu-võistlusel, mis toimus Väike-Maarja Rahvamajas. Minul olid viigipüksid ja valge pluus ning Martha kandis valget kleiti. Võistlusel osales 7 paari, kes pidid kõik aeglast valssi tantsima. Meil Marthaga tuli tants väga hästi välja. Ainult korra astusime teineteisele jala

peale, aga see ei olnud väga suur viga. Nagu igal võistlusel, oli ka sellel žürii, kes valis välja parimad tantsijad. Minu klassiõde Anet koos oma paariliselega sai 3. koha ja pronksmedali. Meie Marthaga aga võitsime võistluse ja saime diplomid ja kuldmedalid.

Egert Kruberg
Väike-Maarja Gümnaasiumi 3. b klassist

"Leiutajateküla Lotte" hüppas kinolinalt raamatusse

Koera-aasta suursündmuste hulka kuulub kindlasti **Andrus Kivirähki** kirjutatud ja **Heiki Ernitsa** ning **Janno Põldmaa** joonistatud "Leiutajateküla Lotte" ilmumine. Kõigepealt, nagu teame, näitas Lotte end kinoekraanidel, siis aga leidis, et kinost, saunalinadest, šampoonipudelist, limpsipakist ja muust seesugusest jääb talle väheks – ja ennäe, raamat jõudiski poelettidele!

Triibu-Liinele tuli **Andrus Kivirähk** vastu lemmikloomapoe ukstel, uhke heinapakk kaenlas. "Tohoh, kas Lotte on hakanud heina sööma?" imestas meie maskott. Onu **Andrus** laiutas käsi: tuleb välja, et Lotte on neil **Heiki** ja **Jannoga** kolme peale, ning näitab ennast ainult pildidel. Jannol on küll kodus ka päris koer nimega **Oskar**, kuid tegelikult peavad kõik kolm kolleegi... merisigu! **Andrus Kivirähki** merinotsu kannab nime **Tipi** ning temaga tegelevad lisaks kirjaniikule ka ta tütrede. **Noorima**, **Teele** kätte veel **Tipit** ei usaldata, aga varsti võtab temagi jalad alla ja hakkab usinaks meriseatalitajaks.

Meie aga ootame, millal **Leiutajateküla Lottegi** hakkab meri- või muid notsusid pidama!

Saagem tuttavaks: koer, koer ja koer!

Kirjastuse **Tänapäev** sari "Minu esimene raamat" täienes uue koeraraamatuga. **Leelo Tungla** "Koer tunneb koera" sisaldab koerajutustusi ja -luulet. Eessõnas pajatab kirjaniik penidest, kes on aidanud tal koeramõtteid mõlgutada, ning mõnest lemmikutest on fotodki olemas. Näiteks inglise setter **Duckist**, kes raamatus kannab hoopis **Leedi** nime.

...
Isa setter oma nina alla, et ega linnukoer ole mõni puudel, et teda niiviisi klanitakse ja poputatakse – linnukoer on ikka töökoer, kes tunneb tõelist mõnu hoopis siis, kui saab vabalt maastikul liikuda, lindu haista, ja kui jahimees on parti tabanud, siis selle veest välja tuua. Ega setter ole mõni linnatantade koer, kellele vateeritud man-

tel selga tõmmatakse ja kes paar korda päevas telefoniposti juurde asjale viiakse! Jubedamat pilti pole olemaski, kui hea töökoer, kes on niivõrd üle söödetud, et ei jaksa joosta ega öieti haugatadagi. On ju nähtud küll neid **Viru** tänava hagiid ja **Mustamäe** spanjeleid – nagu metsas korra pauku teed, kohe on nad peremehe jalge vahel, keel suust väljas ja silmad hirmu täis. Mõni sihuke vooster kardab koguni vilistamist...

...
Setter **Leedi** ja teiste sabaliputajate seiklustest loe edasi juba raamatust. Mitut tõugu koerte pildid on joonistanud **Reet Rea**.

Pealinn ootab avastajaid!

Kirjastus **Valgus** on välja andnud imeilusa ja samas väga asjaliku raamatu: "Tallinna avastamas", mille on kirjutanud **Eva Laantee Reintamm**. See-sugust teost, mis jutustaks ühtaegu nii vanast kui uuest Tallinnast nii lastele kui ka täiskasvanutele, ootasime juba ammu. Siit saad teada, et Eesti kõige kõrgem ehitis on Tallinna teletorn, mille kõrgus maapinnast lipuvarda tipuni on 314 meetrit – kõigest 4 m võrra madalam kui Baltimaade kõrgeim mägi – **Suur Munamägi** (318 m). Kas teadsid, et praeguse laulukaare all on meil laulupidusid peetud alates 1960. aastast?

Lugeda pole raske, sest kõik keerulisemad ja praeguseks kasutuselt kadunud sõnad on raamatus ära seletatud. See teos peaks olema igas kooli- ja rahvaraamatukogus – ega siis ainult turistid taha Tallinna kohta kõike teada, vaid ikka ka omad lapsed!

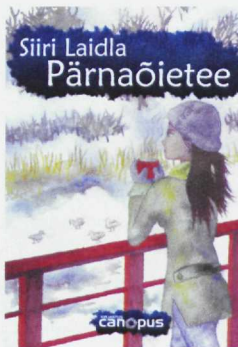
Uued lastelaulud kirevate kaante vahel

Kirjastusel **Virgo** on laulusõpradele välja pakkuda terve rida vahvaid ja värvikaid lauluraamatuid: "Nipilood", "Tähtpäevade laulik", "Kasside boogie", "Pöialliisi". Neist mõnuses vedrukõites noodiraamatuist leiavad õpetajad, ringijuhid ja lapsed ise uusi lastelaule koolis ja lasteaiapidudel esitamiseks. Kõik laulud on **Kaari Sillamaa Kaunite Kunstide Koolis** läbi lauldud ja heaks kiidetud.

Pärnaõietee murede ja rõõmudega

Siiri Laidla, kelle "Apteegitont Aavi" sai hiljuti mudilasteraamatu auhinna, on oma järgmise teose kangelaskest valinud teismelise Taimi ning ta koolisõbrad. Tegu on üheksanda klassiga, kus õpib palju erinevaid noori: kunstihuviline Mirjam, kaunis ja rikas Dorel, valimatu kõnepruugiga Mallor, priske koerasõber Marge... Teadagi tekib noorte vahel nii sümpaatiat kui ka sekeldusi, ja muidugi ei ole ka suhted vanematega päris ingellikud.

...

"Kuskohas sa ringi kolad?" hurjutas isa esikuuksel, kui Taimi hingetuna koju jõudis. Ta oli peaaegu kogu tee tormanud nagu söge, otsekuu kartes, et Meelis talle järele jookseb. Saaks ainult oma tuppa! Misasja see isa veel nii hilja üleval passis ja mis ta Taimist tahtis? Oo, jäetagu teda ometi rahule!"

Mis Taimiga juhtus ja kuidas lugu edasi läks, sellest lugege juba kirjastuse Canopus kaudu ilmunud Siiri Laidla raamatust "Pärnaõietee".

Noorematele õdedele-vendadele

Päris palju on värske raamatute seas ka selliseid, mis sobivad mudilastele ettelugemiseks. Urmas Nemvaltsi "Väikeste meeste jutud" (kirjastus Grenader) on maiuspalaks pisikestele poistele, kes armastavad autosid ja muid liikuvaid masinaid. Raamatus on 5 vahvat lugu, kõigil autori enda joonistatud pildid juures. Tore on see, et masinatel on küll silmad peas ja hing sees, kuid tegelikult võib neid pildi järgi ära tunda ka siis, kui nad teel või tänaval vastu tulevad. Ettelugemisel on suurematelgi vahva koos mudilasega kõiki neid masinaid uurida!

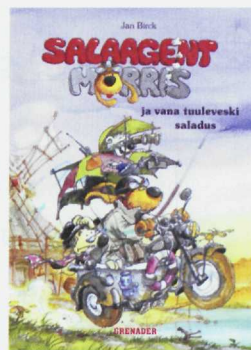

...

Teerullid on nagu karud. Enne talve muutuvad need suured aeglased masinad veelgi aeglasemaks, kuni poevad lõpuks kusagile garaažinurka ja jäävad talveunne. Kohe, kui soojad päikesekiired olid viimasedki lumeriismed ära sulatanud, ärkas teerull talveunest. Ta vedas ninaga õhku: "Kas õhus on juba tunda värske asfaldi lõhna?"

Onu Urmase meestejutte lugedes saad teada, mida teerull-karu värske asfaldiga ette võttis.

Kirjastus Grenader andis välja teise säravakanaelise raamatu – Jan Bircki koomiksilaadsete piltidega põneviku pisematele "Salaagent Morris ja vana tuuleveski saladus". Morris on väga kirju elulooga salaagent: ta on töötanud jahi-, lamba-, kelgu-, laviini- ja politseikoerana. Tema põhivaenlane – murdvaraste kuningas Mühkam – on samuti leidlik vennike, kelle kannul Morris kihutab koguni Lõuna-Ameerikasse. Mürglit on raamatus parajal määdul: liiga õudseid sündmusi õnneks ei tule ette, kuid põnevate jälitustööde jagub raamatu lõpuni.

Eesti Raamatu kirjastatud Ebe Padu "Kaiekese unenägu" sisaldab samuti lugusid kõige pisematele. Muinasjutud annavad elu nii tuletikkudele, kraadiklaasile kui pertussinipudelile. Lood on üsna erineva pikkuse ja sisuga: on pikemaid haldjajutte ja lühemaid mõistukõnesid, talvelukirjeldusi ja mänguasjade seiklusi. Juttudes on enamasti ka õpetuseiva sees.

...

Tasahilju olid ukse vahelt piiluma tulnud Piimakann ja Meepur ning üks Puuhalg, et näha, kas Kaisa joob sooja piima meega. Nähes, et tüdruk vastu punnib, hüüdis Piimakann uksele: "Kui sa piima ära ei joo, siis ma ei lase sul ennast enam pesta, kui tühjaks olen saanud."

"Ja mina ei anna sulle enam mett kätte, kui sa veel ilma ematadmata maiustada tahad! Ma hoian kaant kinni, et sa seda lahti ei saaks," lubas Meepur. "Võta tablett ka ära!"

Kaisa kuulis neid sõnu ning ehmus ära. /—/ Tal ei jäänud muud üle kui tablett alla neelata, mis polnudki kibe.

Küsi koolis Eesti toitu!

Kui koolis juhtub olema väheke vabamat sorti aega, siis on paras hetk "Eesti toitu" küsida! Jutumärkides on need sõnad sellepärast, et tegu on õppefilmiga. Asjatundjad väidavad, et kõige paremini sobivad igapäevale just need toidud, mida saadakse tema kodumullast. Filmi tootis Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja tellimusel Allfilm – sama studio, kus tehti "Ruudigi", ning Chalise'i austajad kuulevad taustamuusikana oma lemmiku laulmist. Pole mõtet peljata, et näidatakse surmtõsisist toidureklaami – filmis sekeldavad hoopis vahvad kaksikud – kuid tõepoisi on asjal all küll. DVD saavad kõik koolid, nii et kõigil on lähiajal võimalik koolis "Eesti toitu" küsida!

Krambiyaha CRAMP

Raagus linnapuud on lobiaka- ja

rahsegustest tuuleilidest krampides, kuid fotograaf Toomas Tuule stuudios on vaikne ja valge: ruumis valitseb hoopis isevärki CRAMP – muusikaline! Üsnagi võimalik, et fotod, mis siin valmivad, ehivad peatselt plaadikaasi ja sadade – või ka tuhandete – fännide seinu...

Igatahes kinnitab muusikafirma TopTen juht Peep Veedla, et CRAMPis on olemas see eriline "miski", mis andis julgust bändi oma tiiva alla võtta ja sügiseks ehk plaatki välja anda – see miski, mis säras veel lapseohtu Maarja Kivi silmades ja veidi hiljem Kristijan Kasearu ning Elava Legendi esinemises...

Kes on CRAMP?

Mariliis Eensalu – trummid

Veiko Umal – kitarr

Siiu Tiigimägi – bass

Rait Sohkkin – vokaal

Madis Savi – kitarr

Tegemist on tõepoolest noore rockbändiga, kelle liikmetest kaks – Mariliis ja Siiu – on alles keskkooliõpilased, Madis õpib Tartu Ülikoolis. Kõige staazikamad on Veiko ja Rait – nemad alustasid bänditegemist juba 1998.

CRAMPi juured on Pärnumaal – Häädemeestel.

Veiko:

Bändil oli tegelikult varem kolm erinevat nime – üks algul tahetakse ikka võtta keerulisi ingliskeelseid nimesid. Alustasime koos Raidi ja veel kahe poisiga Häädemeeste Huvikeskuses 15. mail 1998 ja jaanipäeval esinesime kohalikul laululaval juba kolme oma looga, ja muidugi sai mängitud ka tollal "kohustuslikku" Toomemetsa-Runneli "Jaanipäeva"... Enne seda? No väikesest peast pidasin klaveriõpingutega muusikakoolis vastu ainult kaks aastat, aga akordioniklassi lõpetasin ikka korralikult.

Bigbändis sai vahepeal ka trummi mängitud...

Bändi jaoks sai algul Hobby Halli kataloogi kaudu süntesaator tellitud – isa oli väga vastu, aga ema jäi õnneks minu poolele. Hiljem saime oma kasutusse kunagise kuulsa ansambli HM pillid... Meie bänd lagunes, kui me Raidiga Tallinna tulime, ja siin me ei teinud paar aastat üldse muusikat. Aga siis tuli jälle suur tahtmine bändi teha – leidsime Mariliisi ja tema kaudu Siimu ning seejärel kitarrist Madise... Võõraid lugusid oleme teinud vähe – rohkem kohustuslikus korras, et näidata, et oskame muud ka mängida.

Rait on, muide, väikesest peale hästi joonistanud, ning bändi logo ja kodulehekülg on tema tehtud. **Hetkel on CRAMPi parimaks saavutuseks Talvehiti-plaadil oleva loo "Sa ikka armastad mind" kaheüldalane püsimine R2 TOP 20 edetabeli esikohal...** Ei ole kunagi osanud seletada, kuidas laule kirjutatakse – lihtsalt teed muusika ja siis tulevad sõnad.

krampihahacramnkrampihahacramnkrampihahacramnkrampihahacram

Mariliis:

Lugude autorid on põhiliselt Rait ja Siiu. Praeguseks on meil umbes 15 oma lugu, nii et kontserdi jagu on täiesti olemas. Suurim tunnustus on siiani olnud sügisel saadud Tartu tudengipäevade publikupreemia. Augustikuine Belgiasse sattumine oli meie jaoks ka omamoodi sündmus – see oli üritus, mis pidi paljudest rahvustest noortele näitama, et igasuguste pahategude asemel võib hoopis vahvaid asju korraldada.

Mis selles imelikku on, et trummide taga istub tüdruk? Käin praegu Rocca al Mare Kooli 10b klassis – ja meie koolis saab trummimängimist õppida juba esimesest klassist alates. Minu õpetajaks on Ivo Varts. Muidugi on mul ka muid harrastusi – hetkeseisuga olen näiteks tüdrukute A-klassi vasaraheites esimesel kohal – aga sellega tuleb mõneks ajaks väike paus teha, sest nii ajalisel kui füüsilisel läheb raskeks... CRAMPi unistuseks on võimalikult kaua koos püsida ja mängida, ja ma olen sama meelt nagu meie kooli hüüdlause: unistused muudavad maailma! Lisaksin veel: **kui unistustesse uskuda, siis pole kõik nii, nagu me arvame – tegelikult on kõik palju parem!** **Kellel on soovi CRAMPi kohta enamat teada saada, see leiab bändi kodulehekülje aadressil: www.cramp.ee**

Foto: Denis Georgievski

Gerli seekord tantsupeol ei tantsi, aga laulupeol laulab küll!

Gerli Padari jaoks on see kesiste ilmadega talv õnnelik aeg, mis kulgeb lauldes ja tantsides. Laulnud on ta ju maast-madalast, ja mõnes lavastuses – näiteks muusikalis “Kabaree” – koreograafide näpunäidete järgi jaopärast ka tantsusamme teinud, kuid saates “Tantsud tähtedega” esinemine oli tema jaoks ikkagi tundmatusse vette hüppamine.

Õnneks sattus selles tundmatuses talle nii sobiv partner kui üldse võimalik: Gerli sõnul on Martin Parmas tema jaoks väga mitmekülgne inimene! Martin polnud “kodus” mitte ainult tantsudes, vaid oskas valida ka kostüüme ja nõu anda soengute asjuski – esinemine ei tohtinud olla üle pakutud. Ning lisaks kõigele pole noormees ka suu peale kukkunud. Kuis ta midu saaks Tartu Ülikoolis viimasel kursusel õigusteadust tudeerida ning samal ajal käia veel Tallinna Ülikoolis koreograafiks õppimas!

“Tegelikult otsustaski Martin veebruarist alates rohkem kooliasjadele pühenduda: ülikooli ju tantsides ei lõpeta,” ütleb Gerli.

Muide, **nii Gerli kui ka Martini nime võib leida kunagistest**

Headest Lastest: Gerli esines meie ajakirjas Laulukarusselli võitjate seas, Martin aga Sten Roosi muinasjutuvõistluse laureaadina: tema jutt sumomaadlejast hiirest oli väga mõnus lugu!

Gerli kaheaastane tütreke Amanda on juba ka tragi laulutüdruk – Gerli arvab, et oleks vahva temaga midagi koos plaadilegi laulda.

Gerli tööpõld on aga nii lai, et kui päevad oleksid poole pikemad ja lauljatar saaks kõik kutsed vastu võtta, siis oleks tal iga päev vähemalt kolm esinemist. Lisaks kontsertidele ja ooperigaladele astub ta üles **Eurovisiooni** Eesti voorus – ajakirja ilmumise ajaks on lauluvõistluse tulemused juba teada, kuid selle vestluse ajal arvab Gerli, et kuigi Hendrik Sal-Salleri lugu ei kuulu tüüpiliste eurolaulude sekka, on laul sellegipoolest väga hea. Võidab kes võidab – kadedus Gerlit ei kimbuta: see, kes on juba väikesest peale harjunud võistlustulle astuma, on kadeduse vastu karastatud. Peamine on see, et oleks palju head muusikat – igale maitsele ja igale vanusele!

Kui täheldan, et vaatamata edule ei ole Gerli ka upsakaks muutunud, naerab tema: “Mõtlesin just sellele, et tegelikult olen ma aastate kaupa pidevalt tööd teinud – kuigi mõne meelest laulmine polegi töö... Kui sa kogu aeg midagi õpid, siis pole seda hirmugi, et muutud ülbeks – upsakaks lähevad need, kellele menu ja kuulsus on kogemata kätte tulnud nagu lotovõit.”

Kuigi kätte on jõudnud alles küünlakuu, on Gerli kalendris juba kirjas kesksuvised tihedad tööpäevad. **Koolinoorte laulupeol “Ilmapuu lävel”** on tal tähtis roll: koos Priit Võigemastiga juhivad ta kõike laululaval toimuvat.

Kas Gerli ka lauljana suu lahti teha saab?

“Jah – aga seekord pole tegu ei ooperi- ega muusikali- numbritage, vaid lauluga “Isamaa ilu hoieldes” – missuguses seades, seda tulge ise kuulama!” teatab Gerli.

“Tegelikult on mul **lapsepõlve-laulu- pidudest** väga vahvad mälestused! Kõik need suures kambas söödud viinerid keedukartulitega, koolivõimlad, kus magasime kaasa- võetud kummimad- ratsitel, kõik need ühised tembud ja bussidega mööda Tallinna seiklemsed: väike Haljala kooli- tüdruk oli ikka päris kohkunud, kui end Lauluväljaku asemel kuskilt Lasnamäe nõlvalt leidis...”

Kindlasti on ka nende 28 000 laulja seas, kes 1. juulil laululavale kokku tulevad, mõni tulevane täht. Küll näete!

Gerli Padariga vestles
Leelo Tungal

Silmad siia!

Kuigi kõik lauljad ja lauluhuvilised suvise laulukaare alla ei mahu, on tore olla ka kuulajate ja laulupeoparaadi vaatajate seas. Laulupeorongkäigus marsšijaid on vahva tervitada rõõmsate ja vaimukate hüüdlausetega –

aga millised need kõige mõnusamad on, seda võite otsustada teiegi, head lugejad! Niisiis **ootame kõigilt hästi toredaid hüüdlauseid**, millega võiks koore ja tantsijaid tervitada – ning miks mitte ka selliseid, mida rongkäigulised ise võiksid rahvale hüüda!

Palun saatke oma ettepanekud toimetusse (Hea Laps, Harju 1, Tallinn 10146 või Hea.Laps@mail.ee) hiljemalt 15. märtsiks. Ärge unustage lisada oma nime, kooli ja aadressi – sest parimad hüüdlausujad saavad **Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuselt** laulupeomeeneid ning peopileiteid! Lennukaid laulupeomõtteid!

Aidi Vallik

Tahan presidendiks

Sirje Kaasik
8.aprill 20061.Kui
2.Ma
3.Ei

Eesti maal on sünni päev, pa- raadil iga naga, ma tahaks olla
olen valmis tööks ja kait - seks alati, kui vaja, võin pesta pere
saa ju riiki juhti - da arg - püks, laiskvorst või sulii, see - pärast harju -

president ja kõiki tervi - tada. Ja kuulda hõiskeid
mustad nõud ja koristada maja. Tean täpselt milleks
-tangi end ma julgeks, targaks, tubliks. Teist enda - moodi

vastuseks ja olla tähtsaim kõigist, sest president on
1 1 2 ja milleks kirves, hõõvel. Võin vabalt vastu
julget last ja töökat ma ei teagi! Kui kasvan pikaks

tubli mees ja vapraim kogu riigis. Ja riigis.
astuda, kui õõsel tuleb röövel. Tean röövel.
nagu mast, saan presidendiks peagi. Teist

peagi. Saan pre - si - den - diks pea - gi!

BIONICLE

BARRAKI

PE^B_{2 1378} 2007, 2

RAR

Siigaval veepinna all tumedates ookeanisügavustes, kuhu pole kunagi sattunud ükski Toa, asub kummaline ja salapärane koht – lõks. See on täis tundmatuid ohtusid ja seal valitsevad kuus halastamatut süvamerekoletist.

Nad valitsevad seal, kus kehtib reegel: söö sina või süüakse sind!

Tere tulemast pimeduse maailma, tere tulemast Barraki valdustesse!

Mitu uut Barrakit elab merepõhjas?

Tähista õige vastus ristiga

Osale ja võida uued Barrakid!

4

6

3

Nimi:

Address:

Vastus saada aadressil: Hea Laps, Harju 1, Tallinn 10146